

ШышъхъэИум и 27-р — урысые кином и Маф

Адыгэ Республикэм икинофикацияе илофышлэхуэ
лътэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Тичыплэгъу лъаплэхэр!

Илъэс 30-м къехъугъ шышъхъэИум и 27-м урысые ки-
ном и Мафэ тыхэгъэгу зыщыхагъэунэфыкыгъэр.

Урысыем лъапсэ зыцидзыгъэм къыщегъэжьагъэу ки-
нематографиер обществэм икультурнэ цыфэныгъэ гон-
чын умылгъэищт изы Iахъу хъугъэ. Изобразитель-
нэ искусствэм зэрэхахъэрэм елътыгъэу нэбгырэ
ичъагъэу еплъыркIи, пIуныгъэ, шIэныгъэ мэхъанэи-
хоу иIэмкIи кином уасэ фэишыхъуай.

Киноискусствэм, киноиндустрием джырэ шIэныгъэ-
техническэ теклоныгъэхэр Iэубытыплэ къызыфаиш-
хэзэ, нэпэ хэхъоныгъэишхо аишIы. Художественнэ, доку-
ментальнэ, мультипликационнэ, научнэ, публицисти-
ческэ фильмхэм япчъагъэ илъэс къэс хэхъо.

КъыткIэхъухъэрэ ныбжьыкIэхэр цыфэныгъэм хэцэ-
гъэнхэмкIэ, хэгъэгу, дунэе культурэм ахэр нэIуасэ фэ-
ишыхъэнхэмкIэ кином мэхъанэишхо зэриIэр хэгъэунэ-
фыкыгъээн фае. Урысые кинематографием ифильм
аныхъ дэгъухэм тицIыфхэм ягушхъэлэжьыгъэ нахъ бай
аишIы, цIыфыгъэ ишпхъэ лъагэхэм афанIу.

ЯкыылкIи, ягушхъэлэжьыгъэкIи, апкыишъолкIи зэ-
диштэу цIыфхэм хэхъоныгъэ аишIыным, дэгъоу загъэп-
сэфыным апае Адыгеим икиноотеатрэхэм, зэрацэрэ
киногъэлэжьауаплэхэм зпымыоу Iоф аишIэ.

Мы мафэм Адыгэ Республикэм кином епхыгъэу цы-
лэжьэрэ пстэуми ясэнхъат зэрэфэишыхъэхэм пае ты-
зэрафэрээр ятIо тишIоуагъу, псауныгъэ пытэ, насып,
цыфэишIэ-псэукIэ дэгъу яIэнэу, ягъаишIэ кIыхъэ хъунэу,
ягъэишIэ гъогуо хахыгъэм теклоныгъэхэр щашIынэу
тафэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу

ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и
Тхъаматэ игуадзэу IЭЦЭ Мухъамэд

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ къытэу гъэсэныгъэм иIоф зэ-
рэфэлажьэрэм, къыткIэхъухъэрэ ныбжьыкIэхэм яегъэджэнкIэ
ыкIи япIункIэ гъэхъагъэхэр зэришыхъэхэм афэишI Адыгэ Рес-
публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ
фагъэшъошагъ Бэгъ Нерэ Чэрымэ ыпхъум, Тэхутэмькыое
районымкIэ поселкэу Яблоновскэм и МБОУ-у «Гурыт
еджаплэу N 5-м» урысыбзэрэ литературэмрэкIэ икIэлэ-
егъаджэ.

Еджаплэм зыфагъэхъазыры

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэр ыкIэм фэкIо ыкIи
шIэныгъэм и Мафэ къэблагъэ. КIэлэцIыкIухэр
еджаплэм дахэу, кIэракIэу чIагъэхъажьынхъу ны-ты-
хэр етIупщыгъэу афэщэфэх. Бэдзэрыми тучанхъу
кIэлэцIыкIу цыгъынхэр зыщасэхэрэми джыдэдэм
ащIуухъэ-IyкI.

Мы аужырэ илъэсхэм гурыт
еджаплэ зырызхэм еджаплэ
шъуашэхэр зыщарагъалъэу
къаублагъ. Ахэр е еджаплэм
къашэхэшъ ны-тыхэм къыща-
щэфых, е бэдзэрым къыща-
гъотых. Тэ тызыкIэрыхъэгъэ
чыплэм Армавир дэт хъыз-
мэтшIаплэм къыдырэ зэпылгъ-
хэр пшъэшъэжьыгъэхэм апае
сомэ 2600-кIэ телых, сарафан-
хэр сомэ 700-м къыщегъэ-
жъагъэу 2500-м нэскIэ щасэх.
Ахэм апылгъэхъажьыщт джа-
нэхэр бэдзэрым сомэ 300-м
къыщегъэжъагъэу 1200-м щы-
нэсых. КIэпхын шIуцIэ закъо-
хэм ауасэ сомэ 500-м къыще-
гъэжъагъэу 1500-м нэсы. Шъэ-

ожыгъэхэм апае 2500-кIэ кIэко-
зэпылгъхэр къэбгъотынхэ плъэ-
кIыщт.

Апэрэ классым кIошт кIэлэ-
цIыкIухэм афэшIушт лъэкъо-
пылгъэхэм гурытымкIэ сомэ
1500-рэ ауас. ЗыхэшIыкIыгъэм
елътыгъэу пшъэшъэжьыгъэхэм
апай джа осэ дэдэмкIэ къэп-
щэфын плъэкIышт.

Ахэм сабийхэм ящыкла-
гъэхэр къыщаухырэн. Физкуль-
турэ урокым щырящыкIэгъэщт
футболкэ фыжъ цIыкIухэр
сомэ 200-кIэ, шортхэр сомэ
400-кIэ, кроссовкэ анахъ пыт-
хэр сомэ 400-кIэ, шъом хэшIы-
кIыгъэхэр сомэ 1500-м къы-
щегъэжъагъэу сомэ 3000-м нэ-

сэу, къэбгъотынхэ плъэкIышт.
Спортивнэ зэпылгъхэм сомэ
2500-м ауасэ нэсы.

Щыгъыным имызакъоу, кан-
целяр хъапщыпхэр, тхылъхэр,
Iэлымэкъыр кIэлэеджакIохэм
ящыклагъ. Ахэми ахыщэ макIэп
атефэрэр. Щыгъынхэм афэдэу
Iэлымэкъхэм ауасэ зыхэшIы-
кIыгъэм елътыгъ. Пшъэшъэ-
жъыгъэхэм апае нысхъапэхэр,
пшъэожыгъэхэм апае машинэхэр
атетэу ащэх. Уасэхэр сомэ
300-м къыщегъэжъагъ, ау зидэ-
гъугъэкIэ нахъ къахэщыгъэхэм
ауасэ сомэ 4000-ми нэсы.

Дневникэу бэдзэрым телъ-
хэм ауасэ сомэ 50-м къыщы-
регъажьэ. КIэлэеджакIом зы-
фэ сурэтгъы зыдилгъэхъашушт
дневникхэм сомэ 165-рэ ауас.
Тетрадхэр сомэиш, тхъэпэ 48-рэ
зыдэтхэр сомэ 15—25-рэ, пред-
мет пэпчъ фэгъэхъыгъэ тет-
радхэр сомэ 20—30-кIэ къэп-
щэфынхэ плъэкIышт, ручкэхэм
ауасэ сомэиш къыщыре-
гъажьэ, пеналхэр сомэ 150-рэ.

Улгъыхомэ мы уасэхэм
аныхъ лъапIи, анахъ пыти къэб-
гъотын плъэкIышт. Шъхъадж
иамал елътыгъэу зыфаер
къэшэфы.

ГушыIэгъу тызыфэхъугъэ
ны-тыхэм къытаIуагъ, гуры-
тымкIэ зы сабыым сомэ мин
10-м нахъ мымакIэу зэрэты-
рагъэкIуадэрэр. Нахъыбэм
еджаплэхэм шапхъэу агъэуцу-
гъэм диштэу классическэ джа-
нэхэр, кIэпхынхэр, зэпылгъхэр
ары кIэлэцIыкIухэм къафашцэ-
фыхэрэр.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтгъы тезыхыгъэр
Iэшынэ Аслъан.

ЗэхъокIыныгъэм игъогу тет

Тыгъуасэ гъэсэныгъэм илофышлэхэм язэлукIэ Мыекъуапэ щыкIуагъ.
Ащ хэлэжъагъэх гъэцэкIэкIо ыкIи хэбзэгъэуцу къулыкъухэм,
еджаплэхэм ыкIи гъэсэныгъэмкIэ къэлэ ыкIи район гъэлоры-
шIаплэхэм япашэхэр, ФСБ-м, МВД-м, МЧС-м ялофышлэхэр, об-
щественнэ организациехэм ыкIи СМИ-хэм ялыкIохэр.

ЗэлукIэм къэкIолагъэхэм илъэсыкIэ
еджэгъумкIэ афэгъушIуагъэх АР-м и
Къэралыгъо Совет — Хасэм и депута-
тэу, гъэсэныгъэмкIэ, шIэныгъэмкIэ,
СМИ-хэмкIэ ыкIи ныбжьыкIэ Iофхэм-
кIэ Комитетым итхъаматэу КIэрэщэ
Андзаур, гъэсэныгъэм ыкIи шIэныгъэм
ялофышлэхэм япрофсоюзхэм яреспубли-
ликэ Совет итхъаматэу Устэ Руслъан.

Псэлъэ шъхъаIэр зэлукIэм къыщи-

шыгъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэм-
рэкIэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт.
ЗэхъокIыныгъэу гъэсэныгъэм ыльэны-
къо щыхъухэрэм, джыри тапэкIэ
шIэгъэн фаехэм ар афэгъэхъыгъагъ.

Модернизациер (нахъышIум ыльэны-
къокIэ гъэсэныгъэм иIоф зэхъокIыгъэ-
ныр) гъэсэныгъэм илъэныкъо пстэуми
анэсыгъ. Министрэм къызэриIуагъэм-
кIэ, ащ пэлухъанэу къатIупшырэ ахъ-

щэр нахъыбэ мэхъу. Ащ фэдэу 2011-рэ
илъэсым федеральнэ бюджетым сомэ
миллиони 101-рэ мин 534-рэ къытIуп-
щыгъ. Ау бэкIэ ащ нахъыб республи-
кэм гъэсэныгъэм игъэкIэжьын щыпэлъуа-
гъэхъагъэр. Ар миллиони 135-рэ мин
356-м ехъу. 2012-рэ илъэсым ащ фэди-
тIурэ ныкIорэкIэ ахыщэу къатIупшы-
гъэр нахъыбэ хъугъэ ыкIи миллион
343-рэ мин 170-м нэсыгъ. Ащ щыщэу
федеральнэ бюджетым къыкIыгъэр,
гъэрэкорэм елътыгъэмэ, фэдишкIэ
нахъыбэ хъугъэ.

Министрэр гъэсэныгъэм илъэныкъо
пстэуми анэсыгъ.

Ащ ыуж шIэныгъэхэм я Мафэ цы-

нэгъончъэу зэхэщэгъэным пае шIэгъэн
фаехэм къагъушыIагъэх МЧС-м, ФСБ-м
ыкIи МВД-м ялыкIохэр. ЕтIанэ док-
ладым къыгъээнэфэгъэ Iофыгъохэм
яхъылIагъэу къэгъушыIагъэх къалэу
Мыекъуапэ иадминистрацие гъэсэны-
гъэмкIэ икомитет итхъаматэу Любовь
Дубовская, Тэхутэмькыое районым-
кIэ гурыт еджаплэу N 5-м ипашэ игуа-
дзэу МыкIо Мирэ, республикэ естес-
твеннэ-хысап еджаплэу Адыгэ къэра-
лыгъо университетым хэтым ипашэу
Мамый Даутэ ыкIи нэмыкIхэр.

ЗытегушыIагъэхэм елътыгъэу
унашъохэр аштагъэх.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Унэе Ыгъыплэхэр нахъыбэ хъуштых

**Шышхъэлум и 23-м Мыекъяупэ дэт клэлэцлыкы
Ыгъыплэу N 7-м республикэм иклэлэцлыкы
Ыгъыплэхэм ялофышлэхэм зэлуклэ шыралагъ.
Шышхъэлум мазэм гэсэныгъэм илофышлэхэм апае
зэхашэрэ илофыгъохэм ащыцэу ар реклолыкы.**

Непэ гэсэныгъэм ыльэны-
кьоклэ анахъ илофыгъошхоу
щытмэ ащыц клэлэцлыкы
Ыгъыплэм клон фаеу чэзыум
хэтхэр нахъ маклэ шыгызыр.
Ашклэ амалэу щылэхэм кьэра-
лыгъор ягупшысэ, хэклыплэхэм
альэху.

А илофыгъор сыдэуштыу зэ-
шлохыгъэ хъушты? А упчлэм
иджуап ары кьызылуклагъэхэр
зылхыгъуэхэр.

Сабыим клэлэцлыкы Ыгъы-
плэм гэсэныгъэ щигъотыным,
ащ еджаплэм зыщыфигъэха-
зырынэм мэхъаншхо ил. Ау
тихэгъэу фэдэ амал зимылэу
исыр непэ бэдэд. Адыгэ Рес-
публикэр пштэмэ, мы ильэсым
иящэнэрэ мэзищ уплэкълунэу
ашыгъэхэм кьызэрагъэлэ-
гъуагъэмклэ, лъэлэу тхылъ ми-
ни 10 ны-тыхэм кьатыгъэу щылъ.
Ахэм ащыцэу 6226-р кьэклорэ
ильэсым илоньгъо мазэ клэлэ-
цлыкы Ыгъыплэм чыплэ ша-
гъотынуу мэгугъэх.

Зэлуклэм игъэкълотыгъэу

кьызыгъушылагъ Адыгэ Рес-
публикэм гэсэныгъэмрэ шлэ-
ныгъэмрэклэ и Министерствэ
илофышлэу Вэрэкьо Хъурет.
Ащ кьызэриуагъэмклэ, мыгъэ
еджаплэм члэхъаштхэр клэлэ-
цлыкы Ыгъыплэхэм кьазычлэ-
кыхэ нэуж ахэм ачылплэ сабий
1257-рэ аштагъ. Мы уахътэм
ильэси 3 — 7 зыныбжэ сабий-
хэу кьэклорэ лоньгъо мазэм
кьысегъэжъагъэу 2013-рэ
ильэсым илоньгъо мазэ нэс
клэлэцлыкы Ыгъыплэм чыплэ
щызыгъоты зышлоигъохэм
япчъагъэ 4969-рэ мэхъу.

Мы аужырэ уахътэм хабзэр

кьызыфаклорэр мыкьэралыгъо
Ыгъыплэхэм зыгъэушъомбгъу-
гъэныр ары. Еджаплэм члэмы-
хъагъэхэм яплунклэ, яегъэджен-
клэ ны-тыхэр зыхэдэнхэ амал-
хэр щылэнхэ фае. Ашклэ кьэ-
ралыгъор унэе клэлэцлыкы Ы-
гъыплэхэм лэпылэгъу афэхъунэу
кьегъэгугъэх. Ау зэлуклэм
кьызыгъушылагъэхэм джыри
лэпылэгъу амылэгъугъэгъоу
кьауагъ. Шыпкьэ, илофыклэр
сыдыгъуи кьиныгъохэм яп-
хыгъ, мы чыплэми арын фае
щыхъурэр.

Зэлуклэм кьызыгъушылагъэх
Адыгэ Республикэм гэсэны-
гъэмрэ шлэныгъэмрэклэ имини-
стрэ иапэрэ гуадзэу Н. И. Каба-
новар, кьэралыгъо статистикэм
и Федеральнэ кьулыкъоу АР-м
щылэм илофышлэу Л. И. Вереме-
енкэр, унэе клэлэцлыкы Ыгъы-
плэу «Радугэ» ипащэу Н. Г. Ма-
мышыр, сагышлэу А. А. Солом-
кэр, унэе клэлэцлыкы Ыгъыплэу
«Берега Плюс» зыфилорэм ипа-
щэу М. С. Проворотовар, Джэ-
джэ районым иадминистрации
гэсэныгъэмклэ игъэлорышланлэ
илофышлэу Е. В. Шепетько ыкли
нэмыклэхэр.

Зэлуклэм кьышлэтыгъэу ио-
фыгъохэм нахъ игъэкълотыгъэу
кьыклэлъыклорэ кьыдэкълы-
гъохэм такъыштыгъушылашты.
СИХЪУ Гоцнагъу.

Анахъ зыгъэпсэфыплэ дэгъур кьэнэфэшт

Адыгэ Республикэм иофшлэ-
нымклэ ыкли социальнэ хэ-
хъоныгъэмклэ и Министерствэ
мыгъэ ятлонэрэу зэхышэрэ зэ-
нэкьокъоу «Адыгэ Республи-
кэм иклэлэцлыкы зыгъэпсэ-
фыплэ анахъ дэгъу» зыфилорэр
аублагъ. Гъэрэкло кьыхагъэ-
щыгъагъэр «Лань» зыфилорэр
ары. Мыгъи анахъ дэгъоу иоф
зышлэрэр, кьытклэхъухъэрэ
клэлэцлыкыхэм языгъэпсэ-
фыгъо уахътэ нахъ гэшлэ-
гъонэу, нахъ шлуагъэ кьытэу
зэхышэрэр агъэнэфэнэу ра-
хъухъагъ.

АР-м иофшлэнымрэ соци-
альнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Ми-
нистерствэ кьызэрэщыхагъэ-
щыгъэмклэ, зэнэкьокъур уцо-
гъуитлоу зэтеуыгъ. Апэрэмклэ
зэхэцкло комитетым хэтхэм
зыгъэпсэфыплэхэр кьакълухъэзэ
клэлэцлыкыхэм ящыклэ-
псэуклэ зэрагъэлэгъушты, язы-
гъэпсэфыгъо уахътэ зэрэрек-
ло-кьырым зыщагъэгъозышты. Ятло-

нэрэ уцугъор творческэ зэнэ-
кьокъоу щытышты, ащ клэлэ-
егъэджэ купхэри клэлэцлыклоу
зыгъэпсэфыхэрэри хэлэжъэ-
штых.

Зэфэхъысыжъэу ашыхэрэм
ялбытыгъэу кьэлэгъошты мы-
гъэ «Адыгэ Республикэм иклэ-
лэцлыкы зыгъэпсэфыплэ анахъ

дэгъу» зыфилорэ цлэр зыфагъэ-
шъошэщыт. Теклоньгъэр
кьыдэзыхырым дипломрэ
шлухъафтынрэ ратышты, зэнэ-
кьокъум хэлэжъагъэхэми щыт-
хъу тхылъхэмрэ гукъэкълыжъ
нэпэллхэмрэ афагъэшъошэ-
штых.

(Тикорр.).

Зэдегъэжъ

Шышхъэлум и
22-м, чэщым, Красно-
дар крайм джыри
псыр кьышчыгъ. По-
псэ районым ошхыш-
хоу кьышхыгъэм
ыпкь кьыкълэ, Ны-
джэпсыхъо кьыгъ
ыкли поселкэу мы цлэ
дэдэр зилэм (Новоми-
хайловск нахъыбэхэм
зэрашлэрэр) кьыклэ-
уагъ. Нахъыпэклэ кьа-
лэу Крымскэ кьышхыгъэм
егъэпшагъэмэ, мыщ ыкълуагъ
нахъ мэклагъ, псынклэуи псыр
зэкълэжыгъ, нахъ маклэуи
зэрар кьыхыгъ. Мэкъэгъэлэ-
хэр зэрэзтырагъэуцагъэми
лэшэу ишлуагъэ кьэклэуагъ.
Арэу щытми, пстэумкли унэ
570-мэ, район сымэджэщым,
гурыт еджаплэу дэтым, клэлэ-
цлыкы Ыгъыплэм иягъэ ари-
гъэжыгъ, псырыкълуагъ (водо-
водэу) 3 ыгъэфыкълуагъ, ащ
ыпкь кьыкълэ, гэпсэфыплэ-
лэзэплэ 3-мэ зэшъонхэ псы
ямылэу кьэнагъэх. Нэбгыриплэ
хэклэдагъэу агъэунафыгъ.

Псыр кьызыклэуагъэхэм лэ-
пылэгъу афэхъунэу кълэуагъэхэм
ащыщых Адыгеим икьэгъэнэ-
жъын кьулыкъу илофышлэхэмрэ
имэшлогъэкълэуасэхэмрэ. Ошлэ-

дэмышлэ иофхэмклэ УФ-м и Ми-
нистерствэ АР-мклэ и Гъэлоры-
шланлэ ипресс-кьулыкъу ипащэу
Сергей Сергеевым кьызэрэти-
луагъэмклэ, а пчэдыжъ дэдэм,
сыхъатыр 6.00-м, апэрэ купыр
нэбгырэ 14 хъоу кълэуагъ. Ахэр
я 2-рэ микрорайонклэ за-
джэхэрэм щылэх, ащ игъэкьэ-
бзэжынклэ лэпылэгъу афэхъух.
Псыхъом зэпырыкълэуагъэ
псырыкълуагъэу зэщигъэкълэуа-
гъэр коммунальнэ хъызмэт-
шланлэхэм зэтырагъэуцожъы-
ным фэшл ащ кьырихыплэгъэ
хэклэхэр, чыгыжъхэр, нэмыклэу
езымыгъэкълуалэхэрэр луащых.
Ахэм анэмыклэу мэшлогъэкълэс
нэбгырэ 70-рэ, зэпхыныгъэ
иофхэм афэгъэзэгъэнхэу нэбгырэ
14 кълэуагъэхэу иоф шашлэ.

Щынагъо щылэп

Блэкълэуагъэ тхэмафэм Ады-
геим мымаклэу кьышхыгъ,
синоптикхэм кьызэрэтырэмклэ,
кьыхъашты тхэмафэми ошххэр
щылэщых. Сергей Сергеевым
кьызэрилуагъэмклэ, типсыхъо-
хэм псэу адэтыр шапхъэхэм
ашлоклэрэп, зыщынэмысырэ
чыплэхэри тилэх, ащ иягъэ езы-
гъэжынклэ фэдэ ошхышхо щылэ-
нэуи агъэунафыгъэп. Джащ фэ-

дэу, Мыекъяупэ щыпсэухэрэр
псы кьабзэу зэшъоштыхэм яры-
кълуагъэ зыдэщылэ лэныкълэ-
кълэ, кьушхъэхэм, псыхъурае
ахэтэу, ащ дэтыр кьыдэуным
ищынагъо щылэу кьэбар зэхэ-
хыгъ. Ащ ишъыпкълэуагъэ зэд-
гъашлэмэ тшлоньгъоу «Мыекьо-
пэ водоканалым» тызгытеом, ар
кьэшъыпкълэуагъэп.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зеклоньр апшъэрэ шапхъэхэмклэ...

Адыгеим икълэуагъэ АР-м и
Премьер-министрэу Къумшыл
Мурат зипэщэ лыкълэ купыр
джырэблагъэ Италием ипро-
винциеу Кьыблэ Терроль зэрэ-
щылагъэм нахъыпэкълэ игугъу
кьэтшыгъ. Нахъыбэу мэкълэ-
мэщ хъызмэтымрэ туризмэмрэ
япхыгъэ объектхэр ары нэлуасэ
зызыфашылэгъэхэр, мыхэм хэ-
хъоныгъэ ягъэшлыгъэнымклэ
шыкълэу агъэфедэхэрэм зыкьы-
щагъэгъозагъ.

АР-м и Премьер-министрэ
зеклоньм зегъэушъомбгъугъэ-
нымклэ игуадзэу Владимир
Петровыр лыкълэ купым хэ-
тыгъ. Ащ кьызэрилуагъэмклэ,
ильэсищ хъугъэу мы лэны-
кълэуагъэ иоф зэдашлэшъ, ар та-
пэкълэуагъэклотэнэу зэгурылуа-
гъэх. Ащ фэгъэхыгъэ тхылъэу
агъэхъызыгъэм зыдэлэжъэщ-
тхэ пстэури хэзыгъэ имылэу
щыгъэнэфагъ. Мы провинцие-
мрэ Адыгеимрэ ячълэопс зэрэ-
гъэпсыгъэр зэфэдэ. Арышъ,
кьушхъэ-пщыкълэуагъэ зыгъэпсэ-
фыплэхэм яшылнкълэ, зеклоньм

епхыгъэ кьулыкълэхэм ялофшлэ
изэхэщэнклэ, иофшлэклэхэм
ягъэхъызырынклэ Италием
шыкълэу шагъэфедэагъэр тирес-
публики щыпхырыпщын плъэ-
кълэщ.

Владимир Петровыр Тер-
роль зэхэсыгъом щыхэлэжъагъ,
кьушхъэ-пщыкълэуагъэ комплексым
игъэпсынклэ шыкълэуагъэ афэгъедэ-
хэрэм нэлуасэ закьыфишылъ.
Кьэлэгъэпсыным ишапхъэхэм
ягъэнэфэнклэ, хьакълэщхэм,
шапхъэхэм, ахэм ящылэгъэ
оборудованием, кьушхъэ-
пщыкълэуагъэ канат гъогухэм
япроектхэм яшылнкълэ лэны-
кълэуагъэ иоф зэдашлэшты ары
вице-премьерым кьызэри-
луагъэр.

Кьыблэ Терроль игуберна-
тор иунашъокълэ Адыгеим
ышлэнэу ыгъэнафэхэрэм ахэп-
лэщты иофшлэклэ куп зэхашагъ,
ахэм иофэу ашлагъэм изэфэ-
хъысыжъхэр лоньгъо мазэм
кьагъэлэгъоштых.

(Тикорр.).

Адыгеим ижурналистхэм я Союз и Правление хэтхэм лэ-
шэу гухэкълэ ащыхыгъ журналистэу Бондарева Иринэ Иван
ыпхъур игъонэмыс зэрэхъугъэр ыкли ащ иунагъорэ
идахылхэмрэ афэтхъаусыхэх.

ЖКХ-р КЫМАФЭМ ФЫТЫРАГЪЭПСЫХЪАЖЫ

Зэклэри аухынклэ кьэнэжьигыэр бэп

Календарым кызыргьэлыагьорэмклэ, тыгьэм кызыргьэзагьэм кышыублагьэу мафэр сыхьатишклэ нахь кляко хьугьэ. Европэм шыфэбэшхоу, мэххэр етлупшыгыгьэу щэстых, агьэклосэнхэ альэклэрэп. Ащ емылытыгыгьэу, жьы кьэтэзымыгыгьэжьиштыгыгьэ фэбэшхом хэпшыклэу тишьолгыр кышыкличыгы, илээсым ианыхь лэхьэнэ рэхьат тыхэхьагы плөми хьушт. Хабзэм ыгьэнэфэрэ шапхэхэм уарыгьозэн хьумэ, мазэрэ ныкьорэ нахьыбэп кьэнагыэр унэхэр кьагьэфабэхэу заублэрэ палгьэр кьэсынклэ. Шыпкьэ, ар палгьэм бэшхоклэ епхыгьэп. Мэфитфым кыкляоцл гурытымклэ чэщ-зымафэм фабэу шылагьэр градуси 8-м шломыкы зыхьуклэ ары нылэп муниципальнэ образованиим яунашхоэмклэ котельнэхэр затлупшыкхэр. Джьри палгьэ дэхэклае кьэнагы нахь мышлэми, республикэм иунэ-коммунальнэ хьызмэт клямафэм зэрэфытырагьэ-псыхьажьырэ зэдгьашлэ тшлоигьоу Адыгэ Республикэм псэолэшынимклэ, транспортимклэ, гьогу ыкли унэ-коммунальнэ хьызмэтхэмклэ и Министерствэ тышылагь, министрэм иапэрэ гуадзэу Хьаткьо Рэмэзанэ гушылэгьу тыфэхьугь.

Ащ кызырэтфилотагьэмклэ, унэ-коммунальнэ комплексыр ыкли социальнэ объектхэр иплалгьэм ехьуллэу ыкли дэгьоу бжыхьэ-клямэфэ лэхьаным фытегьэпсыхьажьигыгьэнхэм фэшл Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет илээс кьэс нахь пасэу унашхо ешлэ. Ащ фэдэ унашхоу номерэу 121-рэ зытегьэу мы илээсым ижьоныгьуаклэ и 16-м аштагьэм егьэнафэ республикэм икьалэхэм ыкли ирайонхэм яадминистрациехэм, министерствэ ыкли ведомствэ зэфгьэшыхьафхэм объектхэр иплалгьэм ехьуллэу бжыхьэ-клямэфэ Иофшлэгьум фэгьэхьазырыгьэнхэм фэшл пшгьэрылгьэу ягьэхэр, зэшлуахынхэ фэе Иофгыгьохэр. Джащ фэдэу а унашхом егьэнафэ унэ-коммунальнэ хьызмэтхэм иобъектхэр бжыхьэ-клямэфэ лэхьаным зэрэфытырагьэпсыхьажьи-хэрэр зыгулгьэклэрэ межведомственнэ коммиссием хэтыштхэр.

Ведомствэ зэфгьэшыхьафхэм яллыкьохэр зыхьэхьэхэрэ коммиссием хэт купхэм бэдзэогьум и 24-м кышыублагьэу шышхьэ-лүм и 15-м нэс республикэм икьалэхэр, ирайонхэр кьаклухьагьэх, муниципальнэ образованиянхэм Иофшлэнхэр зрашчыкляохэрэр ауплгьэклугьэх, ашлагьэхэр ыкли амыухыгьэу кьафэнагьэхэр зэрагьэлэгьугьэх. Уплгьэклунхэм нафэ кызырашлыгьэмклэ, графикэу зэхагьэуцогьагьэм ыгьэнэфэрэ палгьэхэм ауж кьимынэхэу Иофшлэн пестури зэшлуахы. Ахэр зэрзэхэщэгьэхэ шыклялэм нафэ кьешлы унэхэр кьагьэфабэхэу заублэрэ палгьэм ехьуллэу зэклэри хьазыр зэрэхьуштхэр.

Унэ фондур ыкли социальнэ объектхэр зыгьэфэбэхэрэ ыкли псы стырыр алгызыгьэлэсырэ котельнэ 324-рэ республикэм ит. Графикэу зэхагьэуцогьагьэм тегьэпсыклягыгьэу гьэцэклэжьиым Иофшлэнхэр зэхащэхэзэ, шышхьэ-лүм и 15-м ехьуллэу котельнэ 206-рэ агьэцэклэжьиыгь, фабэр зэрыклорэ трубэ километрэ 302,1-м шыщэу 173,6-р зэтырагьэпсыхьажьиыгьэ, жьы хьугьэ трубэ километри 4,5-рэ зэбла-хьунэу агьэнэфэгьагьэмэ, кило-метри 2,87-рэ клэхэмклэ зэбла-хьугь, зашгохэрэ псыр зэрыкло-рэ трубэ километрэ 2537,5-м шыщэу километрэ 1685-рэ агьэ-клэжьиыгь, жьы хьугьэхэу трубэ

километри 7,17-рэ зэблахьунэу планым кьыдилгытгьэщыгьэмэ, километри 4,5-рэ зэблахьугь.

Коммиссием зэфгьэшысжьиэу ышыгьэхэм кызырагьэлыагьорэмклэ, унэхэр загьэфэбэхэрэ лэхьаным цыфхэм ящылакля бэклэ зэлытыгыгьэхэ объектхэм-рэ газыр ыкли электроэнергир аляклязыгьэхэрэ организациехэмрэ Иоф зэрэздашлэшт шыклялэм исхемэхэр аухэсых, ЖКХ-м ыкли энергетикэм яобъектхэм аварихер кьащымыгьэхьугьэнхэм фэшл зэшлохыгьэн фэе Иофгыгьохэр агьэнафэх, ащ фэдэ кьэхьумэ ящыклягьэшт материалхэр зэлуагьаклэх, терроризмэ лэныкьомклэ ахэр шы-нэгьончгьэу гьэпсыгьэнхэм ило-фыгыгьохэр зэрахьэх. Бжыхьэ-клямэфэ лэхьаным зымыжгьэхэ кьиныгьохэр кьыкьокляхэу, чьол-псым кьытырэ газу республикэм шагьэфедэрэр зыгорэклэ нахь макля ашлын фаеу хьумэ, нэмыкл гьэстыныпхьэ лэпкь-хэм ягьэфедэн зэрэтэхьэштхэ шыклялэм играфикхэр зэхагьэу-цох. Джащ фэдэу ошлэ-дэмышлэ тхьамяклягьохэм апкь кьикляу социальнэ мэхьанэ зилэ ыкли цы-фым ишылэныгьэ бэклэ зэпхыгьэр объектхэм ренэу электроэнергир ялэу шытыным фэшл Адыгэ Рес-публикэм иминистрэхэм я Каби-нет 2011-рэ илээсым чэпыогьум и 12-м номерэу 208-рэ зы-тет унашхоу ышыгьагьэмклэ муниципальнэ образованиянхэм яадминистрациехэм игьо афилгьэ-гьугьагы а объектхэм автоном-нэу элетроэнергие кьэзэтышт амалхэр ащыгьэпсыгьэнхэу.

— Кьэсымыложьи ошлэ, энергезехьэхэр клэугьогьагьэу гьэ-федэгьэнхэ ыкли ащ пае техно-логии пэрытыр тлэ кьидгьэхьан фаеу пшгьэрыл кьызырэгьуцэрэ, — хегьэунэфыкля Рэмэзанэ а лэныкьомклэ шлагьэу шылэхэм ыкли непэ зэшлуаххэрэм ягьугь кьышлызэ. — Аужырэ илээс зы-тлүм, аныхьэу гьэрекля, а гухэ-лым тегьэпсыклягыгьэ котельнэ заулэ республикэм шатлупшыгы. Ахэм ащыщ Джэджэ районимклэ поселкэу Гончаркэм шагьэпсы-гьэр. Изэгьу уцхэр зышагьэхьа-зырыхэрэ хьызмэтшланлэу по-селкэм дэтыгьэм илофшлэн те-лытагьэу ыпэклэ мыш дэтыгыт котельнэшхом унэхэри кьыгьэ-фабэштыгыгьэх. Ау хьызмэтшл-пэр шымылэжь зэхьум котельнэ-

шхом игьэфедэн цыфхэм зэрар кьафихьэу ыублэгьагы. Газыр бэу ыгьэстыштыгы, тарифхэр кьыдэклауаештыгыгьэх, фэло-фа-шлэхэм ауасэ афэмытэу ыублэ-гьагы. А кьиныгьор дэгьэзы-жьигыгьэнхэм фэшл гьэрекля, шэ-кляогьум и 4-м, шэпхьэшлүмэ ате-гьэпсыклягыгьэ котельнаклэ шат-лупшыгыгьагы. Кымафэм Иоф зеш-лэм ащ шлуагьэу кьытырэр на-фэ кьэхьугь. Ащ нэмыкляу, Кош-хьэблэ районимклэ поселкэу Дружбэм унэхэм аклэрытхэу ко-тельнитф шагьэпсыгы. Ахэми зы сезон Иоф ашлагь, цыфхэр зэ-рыгьэразэхэрэр агьэунэфыгы. Джащ фэдэу Кошхьэблэ райо-нимклэ поселкэу Майскэм унэ-хэр загьэфэбэхэрэ палгьэр иклянкля мазэ нахьыбэ кьэ-

зэрэнахьыбэр ыкли тарифхэр инэу зэрэдымыкляоештхэр.

Унэ-коммунальнэ хьызмэтыр бжыхьэ-клямэфэ лэхьаным фы-тегьэпсыхьажьигыгьэнхэр непэ республикэм зэрэщызэхэщагьэм тытегушылэзэ, Рэмэзанэ темьуп-члын тлэхьыгыгьэп энергезехьэ-хэр клэугьогьагьэу ыкли нахьыбэу шлуагьэу кьатэу агьэфедэхэу гьэпсыгьэнхэм фэшл республи-кэм шызырахьэрэ политикэмклэ. Джьы зэрэщытымклэ, котельнэ-шхохэм унабэ кьагьэфабэ, ахэм кьахьагырэ трубэхэр члым члэ-хэу чыжьэу клэхэзэ фабэм члэ-нагьэ фэхьуш, унэхэм апэбла-гьэу котельнэ цыкляхэр гьэпсы-гьэнхэр нахь федэу кьало. Ащи изакьоп. Квартирабэу зэхэт унэ-шхохэу джы агьэпсыхьэрэр ко-

тельнэхэм ямы-пхыгьэхэу, ежь квартирэхэм хьаку цыкляхэр арытхэу агьэ-псы.

— Унаклэ-хэр ашлэхэ зы-хьукля проект-хэм кьащыда-лгытэ кварти-рэхэм кьызыра-гьэфэбэшт хьа-ку цыкляхэр ахэтхэу гьэпсы-гьэнхэр, — кьы-ретыжьи тиуп-члэ Рэмэзанэ джуап. — Гу-шылэм пае, зэ-хэтэ кьоным нэсыгьэ унэхэм ачлэхэм нэмыкл унэхэр ягьэгьо-тыгьэнхэм тельгытгьэ федераль-нэ программэм тетэу кьуаджэу Тэхьутэмыкьуае шашлыгьэ унэм хэт квартирэ пэпч кьэзыгьэфэ-бэр хьаку цыкляу итэу гьэпсы-гьэ. А программэм тегьэпсыкля-гьэу квартирэ 85-рэ хьурэ унэ поселкэу Инэм шашлышт. Про-ектыр агьэхьазырыгьахэу экс-пертизэ шыгыгьэнхэм фэшл кьы-тахьылагы. Ари ыпшгьэклэ кьы-щыслогьэ шыклялэм тегьэпсы-клягыгьэштэу кьысшлшы. Зыцлэ кьеслогьэ федеральнэ програм-мэ районич: Кошхьэблэ, Мые-кьопэ, Тэхьутэмыкьое районхэр хэлажэх. Районитлүм цыфхэр зычлэсышт унэхэр ятлонэрэ бэ-дзэршлшылэм кьышыщэгьээн-хэ шыклялэ агьэфедэ, Тэхьутэмы-кьое районим унаклэхэр афэ-шыгыгьэнхэр нахь федэу ша-лытагы. Кьэлуагьэмэ хьушт унэхэм апэблагьэу котельнэ мы-инхэр ащыгьэпсыгьэнхэр мы-дэу зэрагьэунэфыгыгьэр. Ау а шыклялэм джырэклэ бэп тыха-гьэр.

Межведомственнэ коммисси-ем зэригьэунэфыгьэмклэ, регио-нальнэ кьэралыгьо унэ уплгьэ-клун пшгьэрылым тегьэпсыкля-гьэу, Адыгэ Республикэм ижи-лицнэ инспекцие унэ клэцхэм арыт газ оборудованием илофшлэн шынгьончгьэу зэрэгьэпсыгьэр, ахэм яхьыллэгьэу техникескэ фэ-ло-фашлэхэр зэшлохыгьэнхэмклэ зэзэгьыныгыгьэхэр зэрэздашлы-хэрэр, гьэлорышлэкло компани-хэм, ТСЖ-хэм, ЖСК-хэм пшгьэ-

рылгьэу зыфашлыжьигыгьэхэр зэ-рагьэцэклэжьигыгьэхэр шыклялэ еуплгьэклэ. Гьээзыныгьэм, псау-ныгьэр кьэухьумэгьэным, куль-турэм яучреждениехэр зэтегьэ-псыхьажьигыгьэнхэм фэшл муни-ципальнэ образование пстэуми ябюджетхэм мылгьу кьащада-лытагы, унэхэр кьагьэфабэхэу заублэшт палгьэр кьэмысызэ зэклэ объектхэр зэтырагьэпсы-хьажьиштыгы. Джащ фэдэу со-циальнэ мэхьанэ зилэ объектхэ-ми етлупшыгыгьэу Иофшлэнхэр лья-гьэагытэх. Агьэцэклэ нафэу шытхэм ащыщэу зэшлуахыгьа-хэр зыфэдизыр коммиссием ыгьэ-унэфыгы. Шышхьэлум и 15-м ехьуллэу унэ фондур процент 68-м, котельнэхэр процент 64-м, фабэр зэрыклорэ сетхэр процент 60-м, псыр зэрыкляохэрэр про-цент 66-м, муниципальнэ энер-гохьызмэтыр процент 85-м, газ хьызмэтыр процент 78-м, псау-ныгьэр кьэухьумэгьэным иобь-ектхэр процент 81-м, гьээзыны-гьэм епхыгыгьэхэр процент 89-м, культурэм иехэр процент 82-м анэсэу зэтырагьэпсыхьажьи-гьэх.

Коммиссием изэфгьэшысжьи-нафэ кьызырашлыгьэмклэ, унэ-коммунальнэ хьызмэтыр ыкли социальнэ мэхьанэ зилэ объект-хэр бжыхьэ-клямэфэ лэхьаным фытегьэпсыхьажьигыгьэнхэр ыпэ-рэ илээсхэм аныхь джы нахь дэ-гьоу зэхэагьэ ыкли зэшлуахын фэе Иофшлэнхэр нахь псынкляу агьэагьагьэх. Ащкля зышлуагьэ кьэагытэхэм ащыщ кьэралы-гьо корпорациеу ЖКХ-м шы-клорэ реформэхэм лэпылэгьэу афэхьугьэным тегьэпсыклягыгьэ Фондыр мылгьуагьэу кьыхэла-жьэзэ унэхэр капиталнэу зэра-гьэцэклэжьигыгьэхэр.

Клямэфэ лэхьаным ЖКХ-м иобъектхэм кьэуцу ямылэу Иоф ашлэн альэклянэу гьэпсыгьэнхэм фэшл зэшлохыгьэн фэе Иофгыгьо-хэм ащыщ ящыклягьэшт гьэсты-ныпхьэхэр нахь пасэу гьэхьазы-рыгьэнхэр. Ахэр нахьыбэу зи-щыклягьэхэр шломыклялэ ыкли чыдагьэм хэшлыклягыгьэ гьэсты-ныпхьэхэклэ Иоф зышлэрэ котель-нэхэр ары. Ахэм афэдэхэр Мы-екьопэ район зактор ары кьы-зырынэжьигыгьэр. Поселкэу Ка-менномостскэм газыр льягьэ-лэсыгьэ ыкли шызыбгырашгьэу фе-жагыгьэх. Ау джырэклэ котель-нэм ар нагьэсыгьэгьопыш, зы-цлэ кьетлогьэ гьэстыныпхьэ лэпкьхэр зэлуагьагьэх. Планым зэригьэнафэрэмклэ, шломыкл тонн 2052-рэ ыкли чыдагьэм хэшлыклягыгьэ гьэстыныпхьэ лэпкьэу тонн 650-рэ ящыкля-гьэштхы. Шышхьэлум и 15-м ехьуллэу шломыкл тонн 501,3-рэ ыкли чыдагьэм хэшлыклягыгьэ гьэстыныпхьэу тонн 35-рэ зэлуа-гьэагьэх.

Коммиссием ыуплгьэклугь ком-мунальнэ хьызмэтым иобъект-хэм газу, электричествэу агьэ-федэгьэм ыуасэ зэрэтырэ шы-клэр ыкли чыфэу ателгыр зы-фэдизыр. Газым пае сомэ мил-лиони 195-м ехьу ыкли электри-чествэмклэ сомэ миллион 32-м ехьу предприятияхэм чыфэу атель.

Уплгьэклунхэм кьагьэлэгьэуа-гьэхэм кьапкьырыклязэ Рэмэза-нэ кьызырэтлыагьэмклэ, мыгьэ клямафэм изыфэгьэхьазырын мыдэу республикэм шызэхэ-шагы, унэхэр агьэфабэхэу за-ублэрэ палгьэр кьэмысыгьэу ашлэн фаеу кьафэнагьэр зэклэ зэ-раухыштым ыкли клямафэм зэ-рэфгьэхьазырхэм ехьыллэгьэ пас-портхэр кьызырэдэхьыштхэм учи-хьэ тебгьэллын плгьэкляшт.

СЭХЬУТЭ Нурбий.

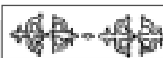

Литературнэ нэклубгъу

ЛЪЭШКЪЫМ

ЦЭЙ Ибрахьим

Пэублэ гуцыл

«Тэ тиадыгэхэм ащыцэу Ибрахьим (Цэйр – Ю.Цу.) ары апэрэу литературэм зезытыгъагъэр... зыщыритыгъагъэри чэщ шлункл дэгү-псыгоу лъэхъаныжъ чыжъагъ...»

... Мы рассказитлоу («Горе-интеллигент», 1913; «Автомобиль», 1914) зыфилохэу революцием ыпэклэ ытхыгъагъэмэ анэфэшъхъаф ымытхыгъагъэми ахэри икьущыгъэ, тыгу кьэкыжъы кьэс шъхьэклэфэшхо фэатлэу, зэклэми типалохэр фызыщытхыныр...» Хъуажъ Мыхьамод ары мырэуштэу урысыбзэклэ зытхыщыгъэр. Ыгуки, ыпсэкли лэшлэгъоу пыкыгъэм ия 20-рэ илэсхэм лъэкп интеллигенциеу хьалэлэу ащылэжъагъэмэ Мыхьамоди ащыщыгъ. Хъуажъым игъусэгъу-лофшлэгъушхуагъэу Сихъу Сэфэрбий игу-кьэкыжъхэмэ Ибрахьимэ иобраз мырэуштэу кьахэ-лъэгыкли: «...твое остроумие, твою общественную деятельность, ...смелую работу, как публициста, бичующего представителей адыгейской аристократии и зарождающейся буржуазии, предававших и продававших адыгов... в товарищеской среде, мы называем

тебя «дунэетлэм» (Ю.Цу.) – земным человеком, жизнелюбом, рано ушедшим из жизни, человеком в мирной обстановке незлобивым, а в борьбе – смелым... человеком, имевшим разнообразные способности...» Клэлэцкыкымэ апае тхэщтыгъэ урыс усэкло цлэрылоу икли литературоведэу, дунаим шызэлъашлэрэ Корней Чуковскэми лэшлэ-лэшлоу ыгу кьэкыжъыщтыгъ: «У меня сохранилась светлая память об Ибрагиме Салеховиче. Это был пламенный патриот – талантливый писатель...»

Цэй Ибрахьимэ бзэ заулэ ышлэщтыгъ. Адыгабзэкли, урысыбзэкли, украинабзэкли тхагъэ. Аужыпкьэрэм цыганыбзэкли тхэу кьыхэкыгъ. Ау ныдэльфыбзэмрэ, анахъэу художественнэ лэпэлэсэныгъэшхо хэлъэу, урысыбзэмрэ арыгъэ тхаклор зэрылажъэщтыгъэхэр. Илэсипшл фэдизклэ узэкклэбэжъмэ, Ибрахьимэ ихэшыпыкыгъэ тхыгъэхэр дэтхэу зы том хьурэ тхылыр урысыбзэклэ Адыгэ тхылъ тедзаплэм кьыщы-дэкыгъагъ. Ар зэхэзыгъэуцагъэр ыкли пэублэ гуцылэр фэзышыгъэр Шъхьэлэхъо Абу арыгъэ. Ныбжыи тхылъ-еджэм ымылэзгъугъэ романэу «Хьацкыкы-Хьаджэр» зыфилохэр, рассказыбэ, новеллэхэр, очеркхэр, пьесэу илэмэ ащыщхэр ыкли публицистикэр тхылъым кьыдэхъагъэх.

Пэублэ гуцылэм гуцылэхуыгъэ закъо кьыхэсхыгъ: «...Неутомимый труженик национальной культуры с дореволюционным стажем Цей стал начинателем не только литературы нового времени, но и профессионального сценического искусства адыгов...»

Стиххэр, баснэхэр

* * *

Октябрэм дэулэжъыгъэм,
Лэжъаклэм адэпчэчыгъэм
Непэ сыкьегъэгъушлэ.
Еджанлэу узыцеджагъэу,
Нэплэзгъу кьыозытыгъэм
Непэ сыфэгъушлуанэ.
Сымаджэцэу узычлэлыгъэу
Псауныгъэ кьызычлэпхыгъэм
Непэ сыфэжъоклэн.
Хэбзаклэу кьыпфэтэджыгъэу
Псы кьабзэр кьыозытыгъэм
Непэ сырикъурмэн...

Пшыз

Ер-еу гуцэу, псыхъошху,
Псыхъомэ япачэу псы лъанл,
Шалъэу узэрытым сехъуапсэ,
Псалъэу кьэслюштхэр уищытху,
Эльбрус лъагэр уикушъэ,
Шъхъащыгу осыри кушъэпс,
Псы гъоткло-гъуатклоу кьыпхэхэрэ
Къуишъхъэ мылыжъым ынэпс.
Уиклэхъэныгъэхэри амыш,
Чы зэфэшъхъафыхэри кьэоклу,
Кло макъэу уилэри гуиш,
Хым ухэхъажъмэ — псы шхъуатл.
Пиэхъо тыжъынышгъори уиятлэ,
Емлэпцэ пцэрэр уишгоф;
Фыгур кьызырыклрэ уихэку,

Кууишхоу шынагъор уигунч.
Нартымэ клэныклэ къялыгъэу,
Пишэжъэу тятэмэ якъан.
Лэбэ дэхэхшохэри о пишпху,
Шыпху цыклубэу о уилэм,
Гъогу зэфэшъхъафхэр кыраклэзэ,
Загъэц-защыхэу пхэхъажъых.
Шъхъагуащэ шъуери лыхъужэ,
Жъалымыгъабэри зэхэцэ,
Шамбул джагъор ихабзэщыи,
Бзэ кьэцэгъахэу кьыоклу.
Пэжъупсэрэ Пищыцэрэ о пишлэу,
Зы тлуаклэм кьыдэкыхэу, зэгъусэх;
Уасэу зыфащлэжъырыр бэ дэдэу,
Дэжъые нэшгъухэр кьыпфахы...
Ер-еу гуцэу, псыхъошху,
Псыхъомэ ялыеу, псы лъанл,
Уилэпцэныгъэми сэгъэшхэу,
Шхъуантлэр зиклэшыгъоу нартыхъ!

Сишъыпкьэ

Лэжъаклэм ячэф сыхаплэзмэ
Сыгур бзыушхоу мэлъатэ,
Слэгушэ кьэзгъазу сеплэжъэмэ
Фыжъыбзэ-чэсэеу мэшлатэ.
Юфшлэклэу ялэм сыхаплэзмэ,
Сыблэпкхэр Юфым фэлэх.
Сыныбэу ушъуашгъорэм сеплэжъэмэ,
Гугъушхо джагъом сэгъалэ.
Лэжъаклэм ячэф сыхаплэзмэ, —
Сыгуклэ сишъыпкьэу сэгъушлэми,
Тыгуаджэмэ ялоф адэслэтуу
Хьасэбэкъум сидэтэу сэмыжъу сэ...

Сихэку хьалэлэгъэу фысилэр
Хэт адэ ышлэщтыгъэ згъэхъун?

* * *

Тихьалыгъухэр осым фэдэу фыжъэу,
Лэжъэным зугъу тырымыхъахъэу,

Тыпсэунэу тэ зэдэтэшт.
Машиныхэр кьытфарагъащэу,
Лэжъыгъэхэр тэ афадгъащэу,
Зэштлэум фэдэу тызыгъуклэ —
Шылэклэкер зэдэдгъэпсын.

Бэджэжъыемрэ
сэнашъхьэмрэ

Бэджэжъыер ныбаджэу
Сэнэ хатэм зыдахъэм
Ашъо шэплъыр тырыхэу
Сэнашъхьэр дилгъэгъагъэ.
Бэджэжъыем ылуи кьыфи,
Ыцэ фыжъыхэр кьыгъэхъунцлэ,
Ынэ цылоу тедыагъ.
Тхьамыклагъоу дзи дэдэр
Лъэгэ дэдэу пылгъэгъэхъэ,
Тыдэ кьыклэу кьэклэуагъэми
Сэнашъхьэу тлыргъуагъэхэр
— Нэм ылгъэгъоу цэм пэчыжъэу
Къутамэхэм апышлагъ.
Сыхъат псао зыпэлъым
Ылгъэкыгъи цымылэу
Бэджэжъыер ежъэжъыишъ,
Сэнашъхьэм ыгу кьыфэгъоу,
Гухэкл илэу гъумыгъугъэ:

«Сыдыклэ мор былэм!
Уеплэныклэ дэхэ дэдэу,
Мэу кьытихырэр лэшлэ дэдэу
Жэм зыдаплэхъэрэм мыджырышъ
Цэр сыхъатым ыгъэщыцт».

Тырыхъу
икъэптан

Тырыхъужъым икъэптан зэлытхыи
Энтэгъухэр кьыуцуклэу зельэгъум,
Гъумыгъуэ лэныстэм кьылыхъуи,
Мэстэ лыгъэр Тырыхъужъым
кьыгъоти,
Гъопитлэмэ цэрэчыхэр кьапибзи,
Идэжъын Энтэгъумэ афишлэгъ.
Игъуапэхэр Эко-пакоу кьэнагъэу
Зылыгъурэр Тырыхъужъым
дэхъащышъ,
«Ащ фэдиз сиделагъэу
кьыишъушлэшлэмэ,
Моу шъукъаплъ, сиблагъэхэр,
шъумыщхъу!»

Ахэр елошъ ти Тырыхъу ишъыпкьэу,
Икъэптаны игунитлэу кьыпедзышъ,
Игъопитлэу ыгъэкыхъэу кьапедэ,
Клэклы дэдэу икъэптаны пычыгъэу,
Мэчфышты Тырыхъужъым кьэклэхъэ,
Зилэфыхэр зэчыкьуагъэм мыщ фэдэу
Дэгъу дэдэу егъэпсыжъэу кьыишлэу
Илофыхэр гъогу пхэнджы тырещышъ,
Тырыхъужъым икъэптан зыцелгъэ.

Олахъэ, интеллигентыр
ыцлэ кьодыем

Рассказ

Ти Кавказ игурыт шьолъыр
щыхъурэмэ афэдэу, бжыхъэ гушы-
кыгъо лэй. Кьыздикырэр кьэмы-
шлэу жьыбгъэ чылэжъыр пхыри-
кулъэу кьепшэ. Джынэуэ дэдэу
кьашъом зыритыгъ. Лъэклэу илэр
кьыгъэлъагъо шлоигъом фэд.

Мэрчэпышъо зезыгъэшлэ
огучлэм осыр, ныожъ Лулхъэх
плонэу, кьычлэтэкъу, бэдзэ нэ-
шъуапашъэхэу зэралэкл тлэклоу

урамым щэбыбатэх... Мы дунэе
клэдыжъым сшырэ сэрырэ моу
бэмышлэу зэхашэгъэ газетым
иредакция тыкычлэкыжъыгъ.
Зэхэдз имылэу ти Пшызэ Лушъо
щыпсэурэ хьэлк пстэуми —
кьээзэкъи, кьушъхъэчлэси, нэ-
мыклэми — хьалэлэу афэлэжъэ-
нэу ары зынэ кьэпкыгъэклэ га-
зетым гухэлэу зыфишлэжъы-
гъэр.

Охътэ бэклаерэ редакторым
тыкыиыгъыгъ, ащ фэдиз иба-
гъэм, ынэгү нэфынэ хьопсагъор
кьыклэпсызэ, кьылуагъэр бэ,
тыналэ зытырыгъигъэдзагъэри ащ
нахы нахыбэжъ. Цыф лъэкпэ
пстэуми Юфыгъоу ыкли гумэклы-
гъоу непэрэ лъэхъаным кьафи-
гъэуцухэрэм яхъухъан ары га-
зетым ипашэ лъэш дэдэу шло-
Юфыгъэр. Шыпкьэмклэ, зыдэт-

шлэжъыпэу тэри тамэ кьыдгуи-
гъэклагъ. Ары сэлэ, тпсэ темы-
блэжъэу, зэклэ кьуачлэу тилэр ет-
хыллэни, цыфмэ тафэлэжъэным
тыгъухэр кьыфигъэушыгъэх. Сыд-
ми джащ фэдэ шлулгъэгъу-псэе-
мыблэжъышхор тлынтфэмэ
кьащызэкклэблагъэу, гушлэм ты-
зрихъэзэ, кабинетым тыкычлэ-
кыжъыгъ... Мары, неущ, хъау,
сыд пае охътэл тедгъэшлэжъын,
непэ дэдэу шыпкьэм, Тхьэр си-
гъусэу, столылуи сылутысхъащ,
Тхьэр сигъусэу сэгъэжъэшт, —
джауштэу ылэзэ шъхъаджи
ишъыпкьэу тыриубытагъ. Мы

такыкыым тынэмэ уакыкылэплгъэ-
гъагъэмэ аклэплэгъоштгъагъэр
мэшлэшхуагъэ: Юфым тыфежъэ-
нэу тлэми гушхо тетшыхъэгъэ-
хагъ; пэрыоху кьытфэхъун гори,
тызыщыштэн цыфи мы чы-
шъхъашъом кьытеклыштгъагъэп;
джарэу гурылышлэу тыкызэ-
кылэгагъэу, жьыбгъэжъэм тапхы-
рыкылынуу клочлэшлэ зыхэдгъотэ-
жыгъагъ...

Марышъ жьыбгъэ чылэжъыр
джы нахъ кьэлэшыгъ, тыфэмы-
яхэу гъогуи тет цыфмэ тарегъэ-
кы. Адрэмэ агу рыхырэп, янэп-
лэгъухэр мылдыкыкы, тэри ты-
гъухэр чылы-чылыу кьырагъэ-
учылыкыкы. Сыдэу тшын, тэри
тыфаеклэ зыдгъэутэкырэлэ. Къэ-

(Икълэх я 5-рэ н. ит).

Литературнэ нэклубгъу

ИХЪАРЗЫНЭШ
Олахьэ, интеллигентыр
ыцлэ кьодыем

Рассказ

(Иклух).

лэ урамыр бырсырышху: трамвай вагон эппылагъэмэ ядырк-зэуткI жьгъау, фонтанэхэм, ахэр эфашыжьынху игъо ифагъэхэп, псыщэу кьаридзыр устхьох-шышш лъэш, цыфмэ язэрэгъуш-цылэ эппымы жьот — мы пстэури умышлэмэ чыжэкIэ-чыжэкIэ кьэлэу кьытцэху нахь, зыпарэ-кли тизэхашлэ-тигулътэ кьылы-лэсырэп, пэрыоху кьытфэхурэп, зыпари зэхэтымыыху, зэхэтымышлэу пIоми ухэкьонэп. Зэхэт-шIэнэ, модэ чыжэу-чыжэу жьым хашыкIызэ унэ нэфышхо-хэр зыцашыхэрэм, егъэзыгъэу, шъхьафитыгъуаджэу зигъашлэ кьэзыыхыгъэ кьушхьэчIэс хьэл-кьыр зышагъэгугъыр неущрэ щылэкIэ тхьагъор зыцагъэпырэм — тэ тигушысэхэр зэралтэ-кIэу шэхьарэхэ... Сши, сзри, гуш-цылэ тымылоу, тыкэкIэ, мо гу-хэл-гупшысэ ушхьахьаху кьытшъхьарыуагъэмэ гуштэ яты-мыгъэшынм тыфэсакъы, шы-нэнхи тшъхьарыбыкIыжьын-хэм тытештыхьыгъэ ары.

Тыплтэмэ, «тиученэ» ныбжьы-кIэ, кьушхьэчIэс интеллигенци-ем илыкIэ, тапэкIэ кьэкIэ. Тэ тизакъоп, кьалэм дэгъоу ар шы-зэлашлэ. Гимназием тыщеджэ зэхьум кIэлэ Iушэу, гухэл дахэ-хэр зыфэзышIыжьыгъэ кIэлэ хьупхьэу заригъэлъэгугъ, ыци раригъэуагъ. Джащ кьышегъэ-жыгъэу «интеллигенцием илы-кIэ пэрыт» алош, зэкIэри ехьуа-псэ. Гушылэным фэкъулаиш, тхьу тырехы зыфалорэм фэд. Анахьэу кIонIэ-лэпышэгъушхо зыдыриIэхэр кьалэм шеджэрэ мыслымэн кIалэхэр ары. КIэлэ-еджакIомэ зэлукIэ ашы кьэс ар пчэгум ит, дахэуи кьащэгущыIэ. Сыдми цыф шIагъу, цыф дэ-гъукIэ зэкIэми зыкьаригъэштагъ. IофшIэни кьыгъотыгъ, мыдэуи кьегъахьэ, ышхьэ еIыгъыжы. Джи зэрэплъэгъоу, зыщыкIэрэ шымыIэу, тегъэпсыхьагъ. Нахьы-пэм ар дэдэу гуфалтэу теплъты-щыгъэп нахь, теплъты дэдэ иI джэдыгоу шыгъым, моу ибобры-шэо бгъу тегъэкIэгъэ шыуамбгъо-хэр тегъэпллагъэхэу, ахэм адыре-гъаштэ пшъэплэхоми, моу ма-кIэу кьэгъэкIыгъэу — пстэури нэр пIэнахы. Адэ хьурышэо па-лор?! МакIэу зы бгъумкIэ укьон-чыгъэу шъхьашыгум тес. Ды-шъэпс егъэшъожьыгъэхэу хьэрэ-пкIэрэ шIагъохэр зыхъулупкIэгъэ дышэ мыштукур Iугъэнагъ, зи епIолэнэп итеплтэ, чыплэу зэры-тым ифэшъуашэу, кIэрэкIэ зэ-кIужь, интеллигент шъыпкь. Зы-тетыр пIопэн хьумэ, еж кьызэрэ-шIошIэу, акъылыгъэрэ Iушыгъэрэ хилхьэзэ игушысэхэр кьы-зэрэриIотыкIырым итеплти дыре-гъэштэжы... Тэри ар зэрэплтэ-гъоу тыкьэгущыIагъ, тыгу кьэкIы-жьыгъэри бэ дэдэ: гимназием ты-

зэрэщеджэщтыгъэр, гимназист-кэу кьыддеджэщтыгъэмэ тьапсэ-лътыхьэ пIомэ Iоржьор шъхьары-гушылэжэу тызэрэхэтыщтыгъэр, институтым, Мариинскэ институт аIоти, тызэдчыIэхьанхэу пIозэ, гу-хэлхэр зэрэздэтшIыштыгъэ-хэр... МакIа уныбжьыкIэ хьумэ гухэлхэу, мурадэу зыфэпшIыж-хэр?! Арэуштэу тыгукIэ зтIожь-зэ, «ученэ» ныбжьыкIэм тыкIэ-рыхьагъ. Ежыри лъэшэу кьыт-пэгущыIотагъ. Тыушэфыгъэп, га-зетым иредактор ыдэж тыкы-зэрэчIэкIыжьыгъэм ышхьашыгу адэдэм кьыфитхыгъ:

— Тэ, кьушхьэчIэс гъэсагъэ-хэм, амалэу тилэмкIэ, лъэпкьэу тыкьызхэкIыгъэм фэдэ кьыфэт-хьыныр типшъэрылгъ лъапI. Шъуе-гупшыси зэ, сьд фэдиз тхьамы-кIагъу, сьд фэдиз шъхьакIу тэ тлэпкь кьырахыгъэр, чыпчэу кьырамыдзэу, лъэбкьэу пэпчэ кьышаухьэу егъашлэр кьыхыгъ. Марышъ тежъугъэпл, урысые пачыхьэм Кавказыр зиузэгъэм кьышегъэжыгъэшъ мастэ зыте-фэн зымы ышIагъэп, тшIэрэ за-кьор тятэжмэ яхьакIэшмэ тары-сэу «гъыбзэм» зедгъэлэтыныр, тапэкIэ тымыплтэу зэманым чIэ-тынэгъэ шъхьафитныгъэр дгъэежэ зыптыныр ары.

Ащ фэдиз уахтэм, шъуиIызын-кIэ кьэсIон, урыс цивилизацием ишIэн ышIагъ, зэрэфэлэкI тIэ-кIукIэ сифилисыр, алкоголизмэр кьытхелхьэ, ахэм тыгъоныр ауж ит, ари сценэм кьытхэкI пэт. Мы-хэр зэкIэ лъэпкьым ищылэны-гъэрэ ипсауныгъэрэ зыщызыгъэ-кьон, зэкIодыIлэн закIэх. Ары шъхьакIэ, хьакIэ-кьуакIэу зышъэ икIыгъэм фэдэх, тиныбжьыкIэхэр Iэжэгъуаех, кIэщыгъошхор да-штагъэу бздэжэ-нэджэ шынагъо-хэр кьаигъэ ашIых, умышлэмэ тхьагъо горэм хэных пIонэу. Сэ-люба, ашгъэ икIыгъэу моу хьадэ-гъум ымэ кьызыдурэ тIокIэ ку-умкIэ агъэзагъ, кьэхьпэшэныр нэпэнчэгъэ зехьанырэ шэху амышлэзэ, жьы кьэщэгъу имы-фэжхэзэ, дорэщым дэлыхьэх. Джащ фэд, хьапсэм ачIэкIуадэ-рэри макIэп. Цыф укIыныр, мэхъаджагъэхэр зехьэгъэнхэр, хьун-кIэныр, цыфыр шъхьафитгъуа-джэкIэ егъэзыгъэныр — зэуи ащымыхьоу кьежыагъ. Мы зэ-ужым кIэхуэху фэхьуштыр сьд пIомэ — шъхьахыныгъэр ыкIи жьэгъэузыр ары. Адэ сыда мы уахтэм типравительствэ, ыльэкI кьымыгъанэу кьытфэгумэкIэу зылорэр, анахьэу зыуж иты-гъэр?.. Миссионер еджапIэхэр ышIыштыгъэх, кьушхьэчIэсхэр урысыбзэмрэ урыс хабзэхэмрэ нахь нахь афэцагъэ шыгъэнхэм идее пэрытхэр пхыригъэкIы-щтыгъэх. ЕтIани сьд — акциз надзорым ынаIэ тыригъэты-щтыгъ, тыгъоным нахь нахь фи-гъэчэфыштыгъэх. Фаехэмэ орэ-тыгъох. Псы шIоркьым пчэжые

ущешэныр сьдигъокIи нахь Iэрыфэгъу.

Икьушт! Шъэрэ-минрэ кьэсIо — икьушт! Тэр-тэрэу тызыде-мылэжмэ, хымэр кьакIоу кьыт-фэгумэкIыштэп. Арышъ, зэкъош унэгъо пытэу зэкIэми тызэкъо-жыугъуцох. ТкIуачIэ кьызэри-хьэу кьэтэжыугъэгъэлъагъу ти-цIыфхэу тхьэр зышIошъ хьухэ-рэм, зы хэгъэу зэдисхэм ящылэ-кIэ тхьамыкIагъо, шъхьаджи еж нахь кьыпэблагъэу, ыгурэ иакьыл-рэ хэшылкI зыфырIэр ерэтх... Сэ сшы джи мырэуштэу зылорэр, сьдигъокIи зэришэнэу, дунаир пыкьутыкIыжьыгъэу, пыгъэкIэ-жыгъэу... Интеллигенцием илы-кIуи кьедэлъушъ щыт, узэрэплъты-щтымкIэ, ащи ишъыпкьэ дэд. Арэуштэу зылэпишчагъэу, ынэхэр кьикIотхэу кьэгущыIэзэ, жьы кьэщэгъу горэм сшы кьызызэ-теуцом, сэмэгIэ Iэп фыжитIум-кIэ — гурытымрэ Iэхьомбэшхом-рэкIэ — пэкIэ пэпчIэ шIуцIэ цы-кIур кIигъэщыкIызэ, адрэ Iэ джа-бгъумкIэ папирос лъапIэр зыпы-гъэнэгъэ мыштук дахэр ыгъэ-лъяезэ, тхьагъэщыгъэ кIэлэу черкес аристократ мэкъэ шъа-бэкIэ «ученэм» кьыхилукIыгъ:

— Силыплэу Мыхьамэт, зэф-агъэ хэлъэу укьэгущыIэ. Инеплъы-кIэмэ сьгуапэу сзри кьадесэгъа-штэ. ШъыпкьэмкIи, лъэпкьым игукъэнэ-гукъаохэр умыштэу кьыиотыкIых. Ар щытхьугъ... Ары, Iофыр зэрэщытмкIи, тэ, кьушхьэчIэсхэу Тэрч ыкIи Ку-банскэ хэкухэм арысхэм, анахьэу Кубанскэ хэкум, пария зыфало-рэм тыфагъадэ. ШъушIэрэба мы гушыIэм кьыкIырэр? Хьэлкьы-дэдзых шъыпкьэ пшIыныр ары. ХьэлкьыкIи талъытэрэп, сьдми мэл Iэхьогъоу кьытэплыхь. Уз-щеджэн школ тэрэхэр тилэхэп, общественнэ учреждениехэр зилэмэ ташыщэп, цыфмэ ямы-гъэсэнэгъэ нахьыбэмкIэ джахэр ары кьызыхэкIыхэрэр, хабзэр зылэ ильмэ янэплъэгъу тыкьыри-убытэрэп... Тштэн, гушыIэм фэшI, окружной судмэ яприсяж-нэ заседательствэхэр. Тяжъугъэ-плээлэ зэ... Тлэпкьэ щыцэу зы нэбгъри ахэплъагъорэп. Кьэзэкь нэбгърэ пшIыкIуплIымэ черкес за-кьу нэмыIэми ахэтэп. Кьышъо-сIон кьэзэкьмэ кьызырэшIошIы-рэм — шытыгъу горэм иIоф ало-мэ черкесым ар зафэу фэмысу-дынэу кьырагъэкIы, сьдэуштэу ыусудын, ежыри шытыгъуэз игъашIэм хэтыгъэмэ ало, олзэ-гъуа ахэр зэрегупшысэхэрэр? Хэ-тыгъэмэ хэт ар, сыкышъоуп-чIынуэ Iызын кьысэшъут, арэу-штэу хэтынуэ зышIыгъэр? ЕтIани зы — Государственнэ Думэр. Мыщи тилыкIохэр хагъэхьагъэ-хэп, кьушхьэчIэсэмэ яфедэхэр — экономикэм фэгъэхьыгъэми, дин е унэгъо Iофхэр арыми кьэзы-ухьуэхэрэр урыс. ГъэшIэгъонба джи ашIэрэр, ащыгъум лъапIэм

илэпIэжэу «адатыр» зылэужы-гъор а урысым ышIэрэп, пкIы-хьаплэуи ыльэгъугъэп.

Джыри зы — нэмыкI кьэзэкь-ми кьушхьэчIэсым урысыдзэм кьулыкъу шегъэхьыгъэн фаеу ылытэзэ зэхэфынхэм ышхьэ зэпарегъэкIы, тхьылыплэ тхьэпэ пшIы пчъагъэхэр зэхетхьэх; ащыгъум лъэпкьым итарихъ, цыфым ишэн-хабзэхэр, динэу ащ ылэжырэм хэшылкI гори афыриIэп; джащ фэд нэмыкI лъэ-ныкьохэмкIи...

Джыри нахь чыжъалоу тыжъу-гъэлаб — тяжъугъэплэ зэ тэ, кьу-шхьэчIэсхэм, тисуд зэхэщакIэ-мэ! КьэпIонкIэ хьэинап ар! Тхьа-мыкIэгъо дэд! Ар «шариатым-кIэ» зэрарышху, цыфхэмкIэ тхьамыкIэгъошху... ЕмыкIу кьыс-фэшъумышI, ау гъэсэнэгъэ тэ-рэр зымыIэ кьадым сьд ышIэн ыльэкIышт? Зэфэгъэ хэбзэгъэу-цугъэу шыIэм пылътыштэп, купе-цэу зылэкI иным е кулакэу ахь-щэшхо зилэм кьалорэр, ахэм яшIоигъоныгъ ары ар зэрэпсэу-щтыр... Ар... ар тхьамыкIэгъо дэд! Реформерхэр, джыри зэ кьэ-сэложы, реформерхэр ары сымэ-джэщым кьычIэкIыжьыгъэ мыс-лэмынэми, бэдэдэ зыщэчыгъэм хьуауу жьы кьэзыгъэщэжыш-тхэр. Ащ фэдиз хьазабыр езыгъэ-щэчыгъэри, кьышъосIон, еж имыгъэсэнэгъ ары...

Мыщ дэжым тигушыIэгъу лъэшэу хэщэтыкIи кьызэтеу-цугъэ. МэшIо тэп инхэу ынэхэр кьэнэфыгъэх, стыкIаеу тэри ты-кьыстыгъ. ШъыпкьэмкIи, хьара-мыгъэ занэ хэмылхэу, тхьэ шэху ымышIэу кьэгущыIэ фэд, ифе-дэ горэ кьыхигъэкIы шIоигъу пIонэуи щытэп... НэбритIум ащ тыкыгъэгущыIагъ: сшырэ сэры-рэ тызэплэ-тыкьызэплъыжы, кьыддезыгъэштэн гъусэгъу дэгъу кьэдгъотыгъ тIуи, нэплъэгъухэм-кIэ зтIожьыгъэ.

Жьыбгъэжэ чыIэм, ос цыинэу нэлум зыкьэзыгъэпкIылIэрэм, трамваим, моу табгъукIэ «Гей... бригись!» ыIозэ кIэкуукIырэ шыкуаом — зэкI, зэкIэ тыкьэ-зыуцухьэрэ пстэумэ мыщ дэ-жым тафэрэзэ дэдагъ, ежхэми, умышIэмэ, мурадэу тшIыгъэр кьыддэхьумэ зэрягуапэр кьыраIо-тыкIырым фэдагъ. Пстэури гу-хэхэу кьытшыхьоу, джыри ти-гушыIэгъу кьыIоштым тежэ ты-щыт. Адрэми, ынапIэхэр кьымы-Iэхэу сьдэу, кьэтэбэ мэкъэ гохь шъабэкIэ игушыIэ кьылыпи-дзэжыгъ:

— Щэч хэлъыжэп, тэрэз, а зэпстэум лъэш дэдэу уналэ атеб-гъэтыныр игъу. Уафэсакъэ зэрэзэхэпынымкIи зэрэбгъэхьазы-рын фаем уехьырэхьышэжыи ишыкIэгъэжэп. Ау...сэ, кьышъо-сIона, ренэу сшхьэ дэгъэнэгъэ зэпыт, уахтэр истэкьухьэу си-хабзэп, уахьтэм сэрэкIэ осэхэу дэдэ иI (аужырэ гушыIэмэ ана-

хьэу ателункIапэзэ кьыIуагъ), етIани, емыкIу кьысфэшъумышI, мыщ дэжым сыкышъоупчIышт, кьысашъуIолъ, тауштэу шъу-кьыгъэгугъагъа, сьд фэдэ зэзэ-гъыныгъэхэ редакторым шъо кьыжъудишIыгъэхэр? Уагъэрэзэ-нэу шытха, шымытха? Армырмэ мырэуштэу хьуни ыльэкIышт, что овчинка не будет стоить выдел-ки. Сэ сшхьэкIэ шъуналэ те-шъозгъадзэ сшIоигъу: гонорары зыфэдэр зэжъугъашIэ. Ащ зи мыхьун хэлэп, ары зэрэпшIын фаери.

Шу дэдэ горэ кьытфэзышIа-гъэм фэдэу, тызэрымпысэу зы-тшхьэщигъэлъэгыкIи етIанэ кьытэплъыгъ...

Нахь нахьы лъэшэу жьыбгъэр кьылыгъ. Ос Iулхьэхэр кьэтэ-кьух, зэрелъасэх, сипалтэу пшъэпIэ хьокIыхьыжыгъэ дизи-бзэ кешIы. Нахьыбэрэ сфэшэ-Iэжыгъэп гомыхьэу сыкIыри-гъэуш, чыIалIэу зысыутIыIугъ. ЗэкIэм «Гей... бригись!» ыIуи, шыкуаор моу стхьакIумэнэлус шьыпкьэ кьыкууагъэу кьыс-щыхьугъ. Ныбжьыкьэу шIункI жъугъэр урамым шэлэчъэ-лъя-чъэ. Трамваими, иодыджыны-жые кьыгъэжъыгъагъ. Тьдэ-кIи гушыкIыгъоу, гум темы-фэжэу дунаир кьызэокIыгъ. КьушхьэчIэс интеллигенциемэ ялыкIо анэмыIэу зигъэбзэхы-жыгъ, сьд тшIэн, тэри фэтэрэу тызыщыпсэурэм фэтыуэзнкIыгъ. Тыгъхэр нэшхэим инэшхэи-жыых, титIуи а зы гупшысэм тызэкIыIлэпIагъ. Аужыпкьэра-шхьэм тыгъы тшIоигъоу тыгу-хэр кьызэхэхьагъэх, моу нэпс стырымкIэ тэр-тэрэу зыдгъэрэ-хьатыжы, хьау, кьыдгурымыIоу мырэуштэу Iаеу тыгъхэр кьэзы-пIытIэу, узкIаеу кьэзыгъэузыхэ-рэр, редгъэхьыхмэ тшIоигъокIэ... ТшхьэкуцIэхми ащэцэрэгъу: «... Овчинка не будет стоить вы-делки»... Унэжэ еклэгъэ цыкIум тызэрехьажэу, тыгу кьеоу тIуми кьыздэтIуагъ: — Олахьэ, интел-лигентыр ыцлэ кьодыем...

1913-рэ илэ.

УХЫШ

Цэй Ибрахьимэ 1890-рэ илээсым кьуаджэу Шынджые кьышыхьугъ. Илээсигъу ыныб-жэу Екатеринодар дэт учи-лищым еджэныр щыригъэ-жыагъ. Ар кьыухьынуэ инасын кьыубытыгъэп. Ау сьд фэдиз кьин кьызыфыкьокIи «щылэны-гъэм итхьылъ хьылэ» Ибра-хьимэ зэгуиIоу зыкIи кьыхэ-кIыгъэп, урыс писателышхоу Максим Горькэм фэдэу, хьэзаб пстэури кьызыпчыгъ. Щэлэфэ-кIэ ыпсэ емылэжэу тхэным, хэку гупсэу щылэклэIэр зыгъэ-псырэм кIуачIэу, шIэныгъэу, та-лантэу хэлъыр — пстэури фигъэлэжыагъ.

1936-рэ илээсым Цэй Ибра-хьимэ идунай ыхьожыгъ.

Зыгъэхьазырыгъэр ыкIи рассказыр зэыдзэкIыгъэр ЦУЕКЪО Юныс.

ХьакIустэл щиз IэшIугъакI

Анахь уналэ зытетын фаер пхэлъм елбь-тыгъу ор-орэу зыкэбгъотыныр, плэу теуцоньыр ары. Джащыгъум хэти ыгъэ-шлагъо иктушт къыпкъоклыгъэр.

Мыщ фэдызыр къэсэгъэуагъэр Емыжэ МулиIэт иусэ тхылъыкIэу «**Тыгъэм иадырабгъу**» зыфиIорэр ары.

Тхылъым ыцIэ упчIабэ шхъэм зэу кырегъэ-таджэ: «тыгъэр зэрильгъурэм кышчымыуцоу, ыбгъуи, ынатIи, нэмыкIи арэу рэшIыкIа?!» уегъало. УсэкIо бзылфыгъэм иакъыл уцугъэ къыкIэклогъэ сатырхэр зэхэпхы, зэхэпфы пшIоигъо охъу. Уеджэнджэшырэп, усэхэр шыпкъэгъэ лъапсэкIэ зэрэушъагъэхэм, шIэныгъэ IахькIэ зэрэзэхыгъэхэм. Цыф кызырэкIом нибжьи гу зылбимытагъэмэ усакIор алъыIэсыгъ, игупшысэ чъэпхыгъи ухэтми шIошъхъуныгъэ хьурэ-шIэрэм, дуна-

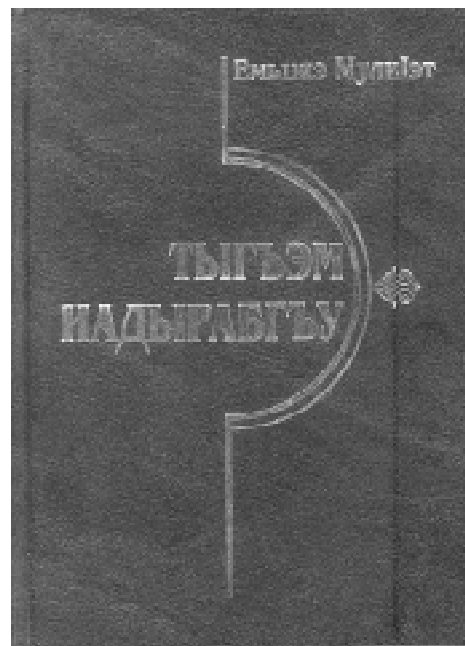
им афыуигъэшIэу МулиIэт иусэхэмкIэ къыддэгущыIэ, ушъый къытфешIы, тигъошэгъэ тыккыхищыжыгъэ, тынэ «къегъаплъэ», гупшысакIэм тыккыфегъэушы. Поэзием идунай ин ухэзыщэрэ творческэ IофшIэгъакI, кызыхъугъэ мафэм ехъулIэу МулиIэт къыдигъэкIыгъэ тхылъэу «Тыгъэм иадырабгъу» зыфиIорэр. Илэсыбэм, гум, хъэцыко папкIэу, гъэпсэфи, рэхъати имыIэу «ыджыжыгъэ» акъыл зэгъэпшыгъ мы тхылъыкIэр, арышъ, сэ сишIошIыкIэ, осэ-шхо иI.

ТхакIоу Емыжэ МулиIэт ытхыгъэ усэхэмрэ адыгабзэкIэ зэридзэкIыгъэ трагедие цыкIухэмрэ мыщ къыдэхъагъэх.

«**Шхъафит гупшысакI**» зыфиIорэ гушъаIапэу филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу Шэ-шIэ-Ергъукъу Щамсэт ытхыгъэм ар кызыIэуехы. «Емыжэ МулиIэт джыркIэ Белла Ахмадулинам лъыкIимыгъахъэнкIи хъун, ау адыгэ литературэр пштэмэ, бзылфыгъэ поэтым

ичIыпIэ закъо джары шыпкъэ зифэшъуашэр, — еIо Щамсэт. — Джы кызынэсыгъэм джащ фэдэ чIыпIэ нэкIхэр яIэх кэбэртэе, щэрджэс, бэлъкъар литературэхэм, талант зыхэлъ бзылфыгъэ усакIохэр ащэ-лажъэх нахь мышIэми. Емыжэ МулиIэт пштэмэ, талант ин ащ хэлъыр, бэп ытхырэр, ау ытхырэр, Iо хэмылъэу, поэзиэ лъагъу кычIэкIы.

Емыжэ МулиIэт тхылъыр сонетхэмкIэ кызыIэуихыгъ, ахэр 20-м кхехъух; «**Къэзгъэзэ-жыгъэ орэдхэр**» зыфиIорэ циклыр ахэм къаIэлъэкIо; я 3-рэ Iахым «**Тамыгъэ шъэф**» ыцIэр, гу лъытэгъуаеп зэкIэ ипоэтическэ хьарзынэщ фэсакъэу МулиIэт джыри зэ зэрэзэкIыгъэпщырэм, (нахь чIыпIэ гупсэф афишIырэм фэдэу). «**Нэфынэ лъагэм**» зэрильэкIэу гупшысэр лъэгъэ-кIуатэ, «**Сичылэ ехылIэгъэ гупшысэхэр**» — гучIэм имыкIырэр ары, «**Къэзгъэгъэ**

шIуцI» зыфиIорэ циклыр ыкIи «**Трагедие цыкIухэр**» зыфиIорэ зэдзэкIыгъэхэр: «Моцарт-рэ Сальерирэ», «Тэлаом шыешхэ-ешъу», «Мыжъо хьакI», «Рыцарь тхьацэр».

Емыжэ МулиIэт игупшысэ лэжыгъэ джащ фэдэу кышчызэкIэлъыкIуагъ тхылъыкIэм. Уеджэмэ, хьакIустэл щиз нахь мыхъуми, хэпхышт шIэныгъэ-IэшIугъакIэ. Бзылфыгъэ кьэлэмыр зигунэхэр ащ зэрежагъэхэр, зэригъэушIуагъэхэр сIошъ мэхъу.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

ТлъэкъуацIэхэм якъэIуакI, ятхыкI

КъызыIэлъыкIорэр «Адыгэ макъэм» иномерэу бэдзэогъум (июлым) и 31-м къыдэкIыгъэм ит.

Адыгэ лъэкъуацIэхэм ятхыкIэ ехьыллагъэу авторым зэхигъэуцогъэ гушъаIалъэм хэхъэгъэ лъэкъуацIэхэм мары язэкIэлъыкIуакIэ: лъэкъуацIэм иурыс тхыкIэ ыпэ ит /ащ нэмыкI къэIуакIэ иIэмэ, скобкэм дэт/, ащ къыкIэлъэкIо адыгэ тхыкIэр /ащи нэмыкI къэIуакIэ иIэмэ, упчIэ тамыгъэ игъусэу скобкэм дэт — нахь тхыкIэ тэрэзым тегупшысэным пае/. Авторым ителэфон: 55-33-25.

Жадэ /Жадэ/ — Жадэ; Жане /Жанов, Жанэ/ — Жанэ; Жароков — Жарэкъу; Жачемук /Жачемуков/ — ЖакIэмыкъу; Жемадук /Жемадуков/ — Жэмадыкъу; Женетль — ЖэнэлI; Жуаж — Жъуажъу; Жудов — Жъудэкъу /Жъудэ/; Жыков /Жуков/ — Жыккъо.

Зазий /Зази, Жажиев/ — Жъэжъый; Запсоков — Запсэкъу; Заремук /Зарамук, Заремуков/ — Зэрамыку; Заурим /Заврим/ — Заурым; Зафесов — Зэфэс; Захачуков — ЗэхэкIыкъу; Зезарахов — Зээрэхъу /Зээрэхъу/; Зекох — ЗекIогъу /ЗекIохъу/; Зенч — Зэнч; Зуук — Жыжыкъу.

Инамуков — Инэмыкъу /Енэмыкъу/; Иваноков /Ивануков/ — Иуаныкъу /Иуанэкъу/; Индуху — Индыхъу; Инухов — Иныхъу /Еныхъу/; Кабанов /Кебан/ — Къэбан; Кабертай — Къэбэртэй; Кабехов — Къэбыхъу; Кагазев — Къэгъэгъэжъу; Каде — Къады /Къадэ/; Кадруков /Кадрук/ — Къадырыкъу /Къадырэкъу/;

Казан — Къэзан; Казанчи /Казанчиев/ — Къэзэнч; Казе /Каз/ — Къаз; Казиев — Къазый; Кайтмесов — Къатмэс; Калакуток — Къэлэкъутэкъу; Калашаов — Къэлэшъау; Карабетов — Къэрэбыт /Къэрэбэт/; Каразиов — Къэрэжъый /Къэрэжыекъу/; Каратабан — Къэрэтан /Къэрэтай/; Карашок /Карашоков/ — Къэрашэкъу; Карбатай — Къэрбэтай; Картен — Къэртэн /Къэртэн/; Кат — Къат, Катбамбетов — Къэтамбэт; Керашев /Керяшев/ — КIэраш; Кесележев — КIэсэбэж /КIэсэбэжыкъу/; Киков — Къыкы; Кипов — Чыпэкъу; Китыз — Кытыжъ /Кытитыжъ/; Кобж — Къэбж; Коблев /Кобле, Кобль/ — Коблы /Кобл/; Коджесау /Коджешаов, Коджешау/ — Къоджэшъау; Коджок — Къоджэкъу /Къуаджэкъу/; Козин — Козин; Коноков — Къэнжъу; Костанов — Кэстан; Костоков — Гостэкъу; Кохужев /Кахужев/ — Къохужъ; Коцев — Къоцы; Коче-

сок /Кочасок/ — КъокIасэкъу /КъокIасэкъу/; Кошегу — Кошгъу; Кошко — Къошк; Кошубаев — Кошбай; Куадже — Къуаджэ; Куанов — Къуанэ; Куашев /Квас, Кваш, Квашев/ — КIуашгъэ; Кубатов — Къубат; Кубашичев — Кобэщыч /Кубэщыч/; Кубов /Куб/ — КIубэ /КIуб, Къуб/; Куваев — КIуай; Кудаев /Кудай/ — Къудайкъу; Кудайнетов — Къудайнэт; Куев /Къуй, Къуикъу/; Куек — Къуекъу; Куиз /Куичев/ — Къуижъ; Куйсоков /Куйсок/ — Къушгъэкъу /Къуишгъэкъу/; Кушэкъу; Кушан — Кукуан /Кокон/; Куландже — Къуланджэ; Кулоков — Къулэкъу; Кунихов /Куних/ — Куних; Кумук /Кумуков/ — Къумыкъу; Курижев — Курыжъу; Кушмизок /Кушмизоков, Кучмезов/ — Кушмызэкъу /Кушмызэкъу/; Куштанов — Кушъутанэ; Куштанок — Куштанькъу /Куштанькъу/; Кушу — Кушъу.

Лагонтлуков — ЛэгъунэлIыкъу; Лакшук — Лахъшыкъу; Лаюк — Лаикъу; Ловпаче — ЛэупакI; Лоов /Лаов/ — Лэу; Лямжиев — Ламжъый /Ламжыекъу/; Лямов — Ламыкъу; Ляушев — Лаушъ.

Майкопаров — Мэйкопар /Нэхпарэкъу/; Макаев — Мэкъай; Макав /Макаов/ — Мэкъуау; Маков — Макъэкъу /Макъэ/; Малалаев — Мэлэлай; Мамбетов — Мамгъэт; Ма-

миек — Мамыекъу; Мамижев — Мамыжъ; Мамий — Мамый; Мамруков — Мамырыкъу; Мамхегов — Мамхыгъ; Матыжев — Матыжъ; Мафегел — МэфэгэлI; Мафашук — МэфэшIукъу; Мафов — Мафэ; Махаш /Махашев/ — Мэхъош; Машбаш /Машбашев/ — МэшбашI; Мегес /Мажес, Меджес/ — Мэджэс; Меджажев /Маджежов/ — Мэджадж /Мэджаджэкъу/; Мез — Мэз; Мезлеуков /Мезлеук/ — Мэзлэукъу; Мезох — Мызгъ; Мезужок — Мэзужэкъу; Мекешев — Мэкэшъ; Мельгош — Мэлгош; Меретуков — Мэрэтыкъу; Мерказов — Мэркъаз; Мешлок — Мэшлэкъу; Милинов — Милин; Мирзов /Мирза/ — Мырзэ; Мискур /Мискуров/ — Мыскур; Мин /Мысс/ — Мышъэ; Мугу — Мыгу; Мугуч /Мигуч/ — МыгъукI /МыгъукI/; Мухамеджанов — Мыхамеджан; Мцухов — Мыцыхъу.

Наатыж — НэIэтыжъ; Набоков — Набэкъу; Навко — Науку /Нэукъ/; Нэукъу?; Нагайшуков — Нэгъойшыкъу; Нагароков — Нэгъэрэкъу /Нэгэрэкъу? Нэгырэкъу/; Нагаюк — Нэгъоикъу; Нагиев — Нэгъый; Наго — Нагъо /Наго/; Нагоев /Нагой/ — Нэгъой; Нагузе — Нэгъужъ; Наджуков /Надюков/ — Нэджыкъу; Намитоков /Намиток/ — НэмытIэкъу; Наниз /Наниж/ — Нэнижъ; Нанкуев — Нанкъуй; Наплог — Наплэкъу; Напсо /Напсов, Непсо, Непсов/ — Нэпсэу; Напцежев — Нэпцэжъ; Напцок — Напцэкъу; Наскуров — Нэскур; Насуцев — НэшIуцIэкъу /НэшIуцI/; Нат — НатIэ; Нагах — НэтIахъу; Наток — НатIэкъу; Натхо — Натхъо; Наурзов /Наурзок/ — Наурз; Нач /Начев/ — НачI; Наш /Наше/

— Нашэ; Начесов — Нэчэс; (НэчIэс? НэчIэс?); Нашу — Нэшъу; Нашемук /Нашемуков/ — Нашэмыкъу; Нашов — Нашхъо; Негузе — Нэгъужъ; Негуч /Нагуч, Нагучев/ — Нэгъуцу; Непшекуев — НэпшIэкъуй; Неужроков — Нэужырэкъу; Неуч — НыукI; Нефляшев — Нэшъулаш; Нехай /Нехавев/ — Нэхай; Нешев — Нэшъу /Неш/; Нешок — Нэшъокъу /Нэшъукъу/; Нибо /Ниб, Нибов/ — Ныбэ; Нинух /Нинуху/ — Ныныхъу.

Ожев — Ожъ; Ок — Iэгъу; Османов — Осмэн.

Паков — Пако; Панеш — Пэнэшъу; Паноков /Поноков/ — Пэнэкъу; Паранук — Пэрэныкъу; Патоков /Потоков/ — ПатIыкъу /ПатIэкъу/; Петуващ — ПэтIуащ; Пиштиков — Пыштыкъ; Пиок — Пыикъу; Пкиго — Пкъыгъо; (с)I Пляко — ПлъакIо; Пох — Пэхъу; Почешхов — ПэкIэшху; Праток — Пратэкъу /ПратIэкъу/; Псавок — Пшъэукъу /Пшъэукъу/; Псеунок — Псэунокъу; Псеуш — Псылушъу; Пухов — Пыхъо; Пханаев — Пхэнай; Пхачиш — ПхъэчэшI; Пчегатлук /Пчигатлук, Пчихатлук/ — Пчыхалыкъу; Пченашев — Пчэнаш /Пчэнаш/; Пченушай — Пчэнышъуай; Пчихачев /Пчихачеков/ — ПчыхъакI /ПчыхъакIэкъу/; Пчичетль — ПчыкIэлI; Пшеуч — ПшыукI; Пшибоков /Пшибок/ — Пшыбэкъу; Пшигонов — Пшыгъон; Пшидаток — Пшыдатэкъу; Пшизов — Пшыжъ; Пшиканов /Пшиканов/ — Пшыкъанэкъу /Пшыкъан/; Пшипий — Пшыпый; Пшишок — Пшышэкъу.

Рахужев — Рахужъ.
ХЪУТ Казбек.
(Джыри къыкIэлъыкIошт).

Хьадэгъур

**Акылышлохэу, гуклэгъушхо зыхэлхэу, алэ-
шхьытлурэ якъарыурэклэ лажьээ зигъашлэ
къэзыхьыгъэ сятэшэу Хьаджмэтрэ тикъоджэ
лыжхэу «Блэкыгъэр зымышлэрэр зыхэт
уахътэм иорхэм зерадзэшт, къэклошт уахътэм
иорхэм къызыхадзыжыщт» бэрэ къысэзыло-
щтыгъэхэмрэ дахэклэ сыгу къэклыжых...**

Шагу игъэклотыгъэм ыпшъа-
Ioklэ щыт унищ зэхэтыр къэзы-
кIухьэрэ пэулышъом нэфы-
лър къычIэкIошъагъ. Зыте-
щыныхьэрэ горэ ыльэгъунклэ
фэмыеу гъупэгъэ пчъэ нэзым
фэсакышпэзэ пчэдыжъ нэфы-
лър дэплъи, чэщ уцогъэ мэза-
хэр зэрыт унэу Хьаджмэт зэры-
лър къыгъэнэфыгъ. Аужырэ
мэзэ зытIум зынаплэ зэтэзы-
мышхьэгъэ лър (мы охътэ зэ-
жъухэм ауж ащ ынаплэхэр зэ-
техыгъэу «къаплъэзэ» чые
хьугъагъэ) гүлэу къызышылъэ-
ти, пхъэ пIэкорым телъ сабий-
хэм, джэхашъом тедзэгъэ
пIуаблэм щычъыерэ кIалэхэм
шъабэу якIуалэмэ, ателабэзэ
къызэпплльыхьагъэх. Мары
унэгъо IофхэмкIэ шIэхэу пкъоу
къыкIэуцонхэкIэ зышыгугъыр
кIалэхэм ерагъэу жьы къащэ-
зэ мэхъыехэшъ зэлъыпэгъу
илъых. ГъэшIэгъоны, къо на-
хьыгъэу Хьисэ гъаблэм шъо-
гъуабзэ ышIыгъэшъ, къупшъ-
хъэ зэрыбл, ащ ышнахьыкIэ Ор-
зэмэс пщыгъэшъ, къызэIуыты-
щтым фэд. Хьаджмэт ышна-
хьыкIэ Мосэ икIэлэ нахьы-
жъэу гъэблэ мыгъом ыхьыгъэм
ышпхъу цыкIуи ыуж ихьанкIэ
щынагъо щыI. ТхьамыкIэ цы-
кIум зи кIоцIылыжыхьхэп —
упхырыплъэу пIокIабзэ хъу-
гъэ... ЗэкIэ унэм къыдилъ са-
бийхэр къыззэпплльыхьэхэм,
ышнахьыкIэу пчъэлумкIэ шы-
лым дэжъкIи ыгу фэузэу ды-
реплъэкIыгъ. Шы Iэм-лээм
пкъышхоштыгъэри чыпэ гъу-
гъэм фэдэ хъугъэ.

«А си Алахь закъу, цыфым
ышхын ымыгъот хъум лэу
пылър чIенэ, ыныбэ еохы,
ынэгъушхьэхэр егъох, шъуагъо
мэхъу, къызгурэлэ, ау ыIэпкъ-
лэпкъыхэр къупшъхьэхэба, та-
ушъэу ахэри цыкIу хъухэр?» —
Хьаджмэт ыльэгъурэм упчIэр
ыгу къыригъэхьагъ. Ягъэр янэрэ
зэрыл унэри, пчъэр Iуишъейи,
къызэпплльыхьагъ. ЗэшитIумэ
къащыгугъэхэу ашпхъухэу
унагъо ихьагъэхэм къащэгъэ са-
бийхэр ахэм алъыпэгъухэм
арылыгъэх. Хьаджмэт фэса-
кышпэзэ пчъэм Iухьы ишхьэ-
гъусэрэ ышнахьыкIэ Мосэ
ишъуэрэ зэрыл унэм шъабэу
теуагъ. БэшIагъэу къэушыгъэу
сабий цыкIухэм зэрэхэсыгъэр
къышхоштыгъэри Аминэт псынклэу
пчъэм къыIухьагъ.

— Шыкур, Алахьым ынэшIу
къытщыфагъ, зэкIэм псауу нэф
тыкыкIыгъ, ау, — Хьаджмэт
ащ ынэхэм къагIэщырэ гумэ-
кIым ыпхьотагъэу къылоштым
ежэщтыгъ. Аминэт кIыхьэ зы-
римыгъэшIэу ащ щигъэгъозагъ,
— непэ язгъэшхынэу зы на-
трыфышхьхэр джэнч стакан-
рэ тилэр. АхэсшIыкIыштыри
сшIэрэп... Хьантхъупс афэс-
шын... Сабий быдзашъохэр хэ-
мытэу нэбгырэ 16-мэ зрафэз-
гъэхушът гушэр сшIэрэп нахь ...
Неуш сшIэщтыр сшIахэрэп...

— Неуши зыгорэ тыхъун...
Алахьым ыIомэ, тылIэнэп... Тя-
нэрэ тятэрэ зэкпырыогъапэх...
Япсэклэод къыттемыгъаф...
ПшIырэ щыIэмэ тэрэзыIоу
ягъэшх... Шхэгъум сабийхэр
унэм къышхьы, адэмыгъэтысых,
ахэм аблахэу Iульхэ ажэ нагъэ-
сышъушътэп... Типхьорэлъф
цыкIухэм афэсакъ... Сшыпхъу

гушэхэр тэ къытщыгугъэхэу ахэр
къащагъэх... Къуири (ышнахьы-
кIэ Мосэ аушъэу еджэщтыгъ)
зыщымыгъэгъуш... Зегъэлъы
шъхьаеи, къарыунчъэ дэдэ хъу-
гъэ, зи кIоцIылыжыхьхэп. Нысэ
цыкIоу сабий быдзашъо зы-
лыгъми уналэ тегъэт...

Мэкъэнчъэ нэпсэхэу нэгү-
шъхьэ иуагъэхэм къащэхьы-
рэм алэжэрэ пIымэмэ макъэу

мэт дэгъоу ащыгъозагъ. Ау ар
мышъ къэзышъыгъэр гугъэпIэ
шъэфыгъ. Гъэрэклобжыхъэ жэ
лъэгү хъушът чыгъхэм алъыхъу-
зэ мэгъэхъунэу зэрыхьэгъагъэм
уцыжышхьохэм алъапсэхэр мэ-
зыкъохэм пэкIэ къатIыхьагъэу
зэрэрихьылIэгъагъэр ыгу ны-
чэпэ къэкIыжы нэф къэшъы-
фэ зэгъуыгъ. Джы мары «Къо-
хэр зымыгъалIэрэм цыфыри

блэм зэрэрихьыгъэгъэлIэщтхэм
ар джы щыгъозагъ. Алахьым
къыдыгъэхъугъэм кIэгүшIу-
кIызэ, хигъэкIырэр шIомакIэу
Хьаджмэт хэгъуашъхьэм къы-
нэсыжыгъ.

Къоджэ цыпэм пыт шагур
къызэрильэгъоу хэпшIыкIэу
Хьаджмэт икIо къышчыкIагъ.
Гупшысэу къышхьарыуагъэ-
хэм къаыгъэкIожъэу псы нэп-

Къыжэзыхыгъэ

ишхьэгъусэ ыбгъапэ къызэ-
гозытхьырэр ошIэ-дэмышIэу
Хьаджмэт къылыIэсыгъ. Къа-
рыунчъэ хъугъэ гуашэм гъо-
мылIэхъэ Iофым игъэзекIон
къызылIэхинэгъэ Аминэт зы-
хэт хъазабыр зэкIэм лIым зэ-
хишIагъ. Таушъэу унагъор
бгъэшхэщта ябгъэшхын уимы-
Iэу! Таушъэу пчэдыжыи къэ-
тэджымэ «мэлэклэ сэлIэ, сы-
гъашх» зыIорэ сабыи фишъэ-
ин зымылIэ ным ыгу зэгъомытэу
къэнэщта?! Таушъэу гъаблэм
ыгъэпшыгъэ сабыеу нэкIэ къэ-
лIаIорэм «озгъэшхын цыIэп»
пфелощта? Тхьэр ишыхьатэу
натрыфышъ зырызэу унагъом
ини цыкIуи ихьэм зэкIэм ны-
чэпэрэ чэщым мычъыеу ате-
зыгошъгъэ бзылIыгъэр апэ-
рэу ельэгъум фэдэу Хьаджмэт
еплъыштыгъ. Зэгорэм бзылI-
фыгъэ лъэпIэгъэшхоштыгъэм
зиутIыIугъ, нэгүшхьэ къопцIэ
фыжышхьохэр иуагъэх, пшъэ
ишъыгъэ гохьыштыгъэм зыкы-
IонIагъ, нъожъ шэнэу ытхьыи
зыкыиуфагъ, илIэс 35-м ит бзы-
лIыгъэр хьадэгъу узыр къы-
зышхьыгъэ нъожъым фэдагъ.
Ау ынэ шIуцIитIоу куюу нэкум
итIысхьагъэхэм Алахь закъор
зигугъапIэу, шIошъхьуныгъэшхо
ащ фызиIэм къыритырэ нурэм-
рэ гугъэ инымрэ ащымыкIоса-
гъэхэу джыри къащIэщышты-
гъэ.

— Сэщ пае сшхын къэмы-
гъан, сIлахь кIалэхэм атегуашъ.
Сэ мэзым сыкIонышъ, сыIэо-
лIэошът. Ащ зыгорэ щызыIуслъ-
хьан. Моу кощыр зэрылIышты-
гъэ дзыо цыкIур къысфих, —
шъабэу лIым ишхьэгъусэ зы-
фигъэзагъ.

Хьаджмэт ощыр ибгырыпх
дигъани, къазгъыр кIы кIакор
дзыом ридзи, къызэмпылIэкIэу
щагум дэкIыгъ. Пшыщэ Iухьы,
Тхьэм псаухэу нэф къызэрэ-
ригъэкIыгъэхэмкIэ шыкур ыIо-
зэ, ынэгү псы кIикIагъ, псынэ-
кIэчыпс чыIэ гъоткIо зауIэ
ычый ригъэхыгъ. Ащ нэужым
псыхьэ нэпкъым готэу Ты-
гъужэ итыку фиузнкIыгъ. Мэ-
зэу зыдакIорэм мы, къужы,
дэжъый, пырэгъый, хьамы-
шхунтI зыфэлIошът чыгъхэу хэ-
тыгъэр багъэ, ау ахэм зыгорэ
къапышхьыныуэ е ачIэгъхэм
ачIэбгъотэгъыныуэ щытыгъэп.
Гъаблэм ыгъэлIэрэ цыфхэм,
хьакIэ-къуакIэхэм ахэм ачIэгъ
чIэлъ тхьапэхэр шъэрышъэ зэ-
пырагъээзжыгъ. АчIэлъыгъэ
щыIэмэ бэшIагъэу аугъои-
жыгъ. Чыгъ шъхьапэхэм къа-
пынэгъагъэхэри къолэбзыухэм
ашхьыжыгъэх. Мыхэм Хьадж-

ыгъэлIэщтэп, гъэхъунэр я си
Алахь, къэсэгъэгъотыжъ!» ыIо-
зэ Хьаджмэт мэзцуным хахьэ-
щтыгъ. Бэри пэмылIэу ар къы-
гъотыгъ. Мыгъэ мэзкыкIохэм
пэкIэ атхьугъэгъэ ужхэр хэкIо-
кIэжыштыгъэх. Джырэблагъэ

мышъ ахэр къызэрихьыгъэгъэ-
хэм кIэгүшIуIыкIызэ Хьаджмэт
уцыжъ лъапсэхэр ытIыхэу ри-
гъэжыагъ. ЧырыкIум фэдэу
хъураехэу е бжыныф цэрышъ-
хэм афэдэу зэхэхэу уцыжъ
лъэпсэжъхэм къапитхьыхэрэ

щтыгъэмэ, бэу мэзкыкIохэм
чIыопсым лъэпсэ пытэ щыряI,
ящырхэр амышхьыжъхэу мы уц
лъапсэхэр ашхьынехэба?» «Зы-
горэкIэ мыхэр язгъэшхэу уна-
гъор къысэунэхъулIэмэ? Сиу-
нагъо сэ IашъхьэкIэ згъэунэ-

шIульэгъур

гушIозэ дзыом ритакошты-
гъэх. Мышъ фэдэ уцхэр зыщи-
лIэгъугъэхэр Хьаджмэт гукIэ
къыплъыхьажыштыгъ. Шы-
кур, ыгу къэкIыжыгъэри мэ-
кIагъэп. Мэзым мыхэм афэдэ
уцыжышхьохэр хизыгъэх, зэ-
кIэм афэхъушът. Фахьыштым
фэдиз дзыом къызырелъхэм,
Хьаджмэт зыкыиузнкIи апэрэу
ыгу щизэу жьы къышъжыгъ.
Ныбэ нэкIэу гъомылэ кIэлъэлэу
гъуагъоштыгъэми ымакъэ зэ-
хымыхьыжъэу, гушIом зэрихъэу
къуаджэм къэкIужьырэ гъогум
къытыриушхожыгъ.

— АлахьымкIэ шыкур, —
дзыоу ыкIыб илIым телабэ-
зэ, Хьаджмэт зэриIожышты-
гъэ, — тэри, Алахьым ыIомэ,
тиунагъокIэ тымылIапэу гъэ-
тхэлэ хэтэрыкIэхэм танэсыжыи.
Тиунэкъошхэми макъэ язгъэлун,
махъулъэхэри хэсынынхэп. Шы-
кур сэлэ, си Алахь, тшхын къэ-
сэгъэгъотыгъ, шыкур!

Хьаджмэт дзыо хьылъэр
къымыхъэу, ежъ дзыом ыхьы-
рэм фэдэу жьышхо кIэтэу къе-
лIэкIоныштыгъ. Ятэ-янэхэр,
исабыйхэр, ипхьорэлъфхэр гъа-

хъумэ!?» Хьаджмэт пкIэнтIэ-
псыр зэкIэм къытыриIагъ.
Дзыор псым хидзэнэу зэ къып-
хьотагъ. Зэ «серэгъалI фаеи,
сыуплIэкIун» ыIуи анахь лъэп-
сэку инэу ахэлтым етхъуагъ.
Ащ дэжъым ыгу къилъэдэгъэ
гупшысэм тIэкIу ылIэжагъ...

— СылIэмэ, сисабыйхэмрэ
сиунагъорэ сьдэу хъуных? Я си
Алахь, сIэшхьытIуIкIэ къэсы-
мылIэжыгъэ мылIку егъашIи
сылIыIэбагъэп. ГукIэгъу къыт-
фэлIыныуэ сэгугъэ, — ыIуи,
теубытэгъэ пытэ хэлъэу дзыор
къызытыридзи, Хьаджмэт къе-
жъэжыгъ. Заримыгъэлъэгъупэу
щагум къыдэхъажыи, къакъыр
нэкIым ихьы, ишхьэгъусэ къе-
джагъ. Уц лъэпсэ зауIэ ыгъэ-
жъэни, ащ фэдизи ыгъэжъони
ышхьынышъ, зи къыземыхъу-
лIэкIэ кIалэхэм арагъэшхынэу
унашъо зэдашIыгъ. Лъэтемы-
тэу уц лъэпсэ зауIэ Аминэт
ытхьакIи, ыупкIати къыгъэ-
жъагъ.

— А сыпсэ закъу, хъульфы-
гъэ зэрымыс унагъор унэгъо-
жъэп. О утимиIэжъ хъумэ сьдэу
тыхъун! КIалэхэр хэт ыпIуных?

Сэ мыхэр сшхынхэшъ, сыуп-
лIэкIушът. Сэ сигъалIэми, о
ушыIэмэ, сабийхэм ны агъоты-
жыи, — ыIуи Аминэт ишхьэ-
гъусэ бэрэ къелъэлугъ. Ау ар
Хьаджмэт ыдэгъахэп.

— Зянэ зымыIэ сабыи ду-
наим илIэшIугъэ ымышIэу те-
тышът. Ны ямыIэу сисабыйхэр
къэхъунхэу сыфаеп, ар угу къы-
мыгъэхьах. СшынахьыкIэ ти-
кIалэхэр, ежъ иехэм анахь лъэ-
шэу, боу шIу ельэгъух. ГукIэ-
гъушхуи хэлъ, зыгорэ хъумэ, Iэ-
кIыб шъуишIынэп, къыбделэн
ыIуи къыпиупкIыгъ.

Уц лъэпсэ гъэжыагъэхэр зиш-
хыгъэр сыхьат зыщыпIэ зэ-
хъум Хьаджмэт гъэжыуагъэхэри
ыуплIэкIугъэх. Сыхьат нахь
темышIагъэу Хьаджмэт ыны-
бэ рилонIыкIэу, узэу къыригъэ-
жъагъ. Лър къыдакIоу зэ, тIо
горэми къыгъэжыгъ. Хьадэгъу
пкIантIэр ыпкъ къытыриIкIи
къыгъэгъолыгъ. Ащ лыпы-
тэу зэрэздаштагъэу уц лъапсэ-
хэр дзыом зэрильэгъу Аминэт
машIо ышIи ыгъэстыгъэх.
Хьаджмэт къэхъулагъэм чы-
лэр псынклэу щыгъуазэ хъугъэ.
Унагъор бырсыр хэхьагъ,
Iахьылхэри гъунэгъухэри лър
зэрагъэлъэгъужыныуэ къыфи-
хьэщтыгъэх. «Ныбэ нэкIэу уц
шэнаутым ыстырэм мыхьаме-
лэ горэ ифэмэ ишIуагъэ екIын-
кIи хъун» ыIуи, цыфхэр гъаб-
лэм зэригъэгъырзэрэм щыгъуа-
зэми, Аминэт зымышIэжъэу
къуаджэм хэлъэдагъ.

Ульэлонри улоинри зэфэдэ —
цыфхэм агу къыогъуми, уаумы-
сышът, уаумысыи, агу къыо-
гъушът. Алахьым мышъ фэдэ
IофкIэ ыуплIэкIунэу хэти чыпIэ
рерэмыгъахъ... Ау адэ сыда
пшIэштыр иунагъо, исабый-
хэм, янэ-ятэхэм афырилэ шIу-
лIэгъур къэзыгъэгъунэзэ хьа-
дэгъур къыхъызыгъэ уишхьэ-
гъусэ закъо хьадырыхэ гъогум
техьагъэмэ... Къыныр къызыте-
огъэ шъэз ныбжыкIэу лъаIозэ
хьаблэр къэзычыхьхэрэм Пэ-
нэшъу ШашIапхъу ыгу лъэшэу
фэгъоу бэрэ кIэлъыплъагъ, ау
зи унэм хьазыр илIыгъэп.

ФишIэщтыр ымышIэу тIэкIурэ
ащ кIэлъыплъэу шыти, чэмэу
мэзым илI щигъэбылIэу шыIы-
гъыгъэм дэжъ, цыфхэм заримы-
гъэлъэгъоу чыи, тыгъэр къомы-
хьапэзэ шъэ стаканыр ГукIэ-
къаныкIохэм адэжъ нигъэсыгъ.
Зынаплэ агъэплIэжыныуэ зы-
шъхьарысыгъэхэ лIым ар зы-
Iуагъафэм, Алахьым ар Iэзэгъу
фишIыгъ. Ау ыльэ къытемы-
уцожышъоу бэрэ джыри ар
щылыжыжыгъ...

Гъатхэр псынклэу кIымафэм
къылIэкIыкIыгъ. Чыгум тефэгъэ
мэщыцэм лъапсэр псынклэу
ригъэдзэу, пхъэшхьэ-мышхьэ
чыгъхэм къэгъагъэкIэ заригъэ-
фапэу гъэ фэбэ, гъэ дахэ гъаб-
лэм къыкIэлъыкIуагъ. Цыфэу
ар къэзылIэгъужыгъэхэм гъаб-
лэм зэрихьыгъэлIэщтхэмкIэ
шIошъхьуныгъэшхо агу къыри-
гъахьэщтыгъ... Ау жьоныгъуа-
кIэм икыхьэгъум осыр къэзы-
хьыжыгъэ чыIэм къэгъагъи
уц шхъуантIи ылыбжъэжыгъ.
Гъаблэм ифэмэ-бжыи дуна-
им къытырихьажыгъ...

КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

ИСКУССТВЭМРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Сурэтыр зэфэхьысыжьым кыщырегъажьэ

Къэгъэлъэгъоним икызэлухын фэгъэхьыгъэ зэхакъэм Нафиса Васильевар кыщэгущыгъэ.

— Пхъэм, гъучыым ахэшылкыгъэ пкыгъохэр, графикэр, живописыр, нэмыкхэри Закарья Закарьяевым илофшлагъэм ахэтлъагъох, — къелуатэ Адыгэ Республикэм исурэтышхэм я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмзэнэ. — Сурэтышлыр мэлъыхь, рэхъатэу щысынэу фаеп. ТапэкӀ нахьыбэкӀ тигъэгущон ылъэкӀышт. Цыф зэфыщытыкӀэмэ зафегъазэ. Лъэпкхэр эпигъэуцхэрэп, шӀур агу илӀгъу зэнэкьокъунхэ зэралъэкӀыштыр къегъэлагъо. Гушылэм пае, хьалыжъохэр бзылъфыгъэ зэфэхьысжыгъэм ашӀыгъэх. Нэбгырэ пӀпчӀ амалэу кыгъотыгъэр сурэтышлым къегъэлагъо. Сэмэркъэу хэлъэу илофшлагъэхэм уахещӀ, зэригъапшэхэзэ цыфхэр зэрегъэнэкьокъух.

Зэгъунэгъу бзылъфыгъитӀу зэбгъапшэмэ, ячэмхэр зэфэхьысжыгъафэу ашых. Ари кыдылгытэзэ, Р. Хъуажьым зэфэхьысыжъгъэшӀэгъонхэр ышӀыгъэх. БысымгуашӀ пӀпчӀ илӀпӀэсэныгъэ унагъом кышегъэлагъо. Сурэтышлым унагъом шагъэхъазырыр гъомылапхъэхэм уасэ афишӀыгъэ, искусствэм ухещӀ.

Къуаер, пӀжыер, мылӀрысэр, нэмыкхэри З. Закарьяевым исурэтхэмкӀэ къегъэлагъох. Хъантхъупсэу «АНЖИ» зыфиӀорэм рэхъатэу ублӀкын умылгъэкӀыштэу кытӀпхъу. Футбол клубэу «Анжи» укытегущыгъэ пшӀоигъо охъу.

— Футболым сеплӀынэу стадионым сӀкӀо, — къелуатэ З. Закарьяевым. — Лъэш дӀдэу сшӀогъэшӀэгъонэу слытэрэп, цыфмэ сахъхэ, зызгъэлъэгъухэ сшӀоигъу, футбол сеплӀэныр сикӀас.

— «Анжи» уфэгумэ-кӀырэба?

— СыфэгумэкӀы, сылъэплъэ, ау «ехьыжъагъэхэу» стадионым шыкуохэрэм сахъхъанэу сыфаеп, бысыр кызалъытӀкӀэ «узыхилгъэсэцтыр» къэшӀэгъуае. Футболым еплъых пшӀошылэзэ, стадионым щызэпӀуцхуэ кыхэкӀы.

— БӀдзэрым ехьылӀэгъэ сурэтхэр гъэшӀэгъоних. Гупшысэу ахӀпхъэ пшӀоигъор кыбдэхъугъэу олыта?

— Графикэр ащ шысэгъэфедэ. Цыфыр бӀдзэрым зыкӀокӀэ иньбджӀгъухэм, инӀуасэхэм аӀокӀэ, къэбарыкӀэу зэхихырэ бӀ. БӀдзэрым шыслъэгъур гъомылапхъэхэр, цыф зэхэтыкӀэхэр сшӀофшӀэн кышысӀуатэх.

— Владикавказ ыуж Мыекъуапэ исурэтхэр кыщыогъэлагъох.

— ЗэхэшакӀомэ сафӀраз. Владикавказ истадион шыслъэгъугъэми сызэгупшысӀэн кыхэхыгъ — зэкъошныгъэр дгъэлъӀӀӀӀ, мамырныгъэр дгъэпытӀэн фае. Зео-банэхэм, бысырхэм тафаеп.

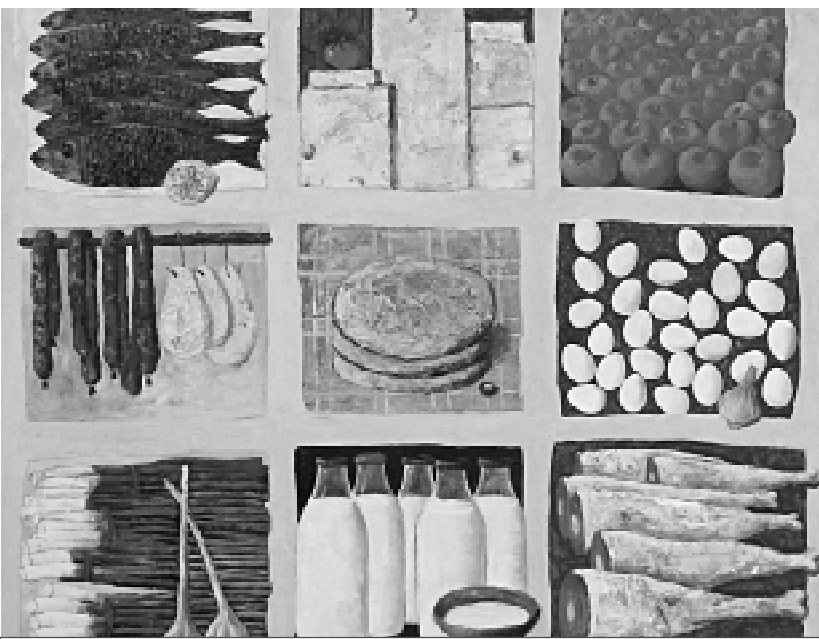
КъокӀыпӀэм щыпсӀурэ лъэпкхэм искусствэхэмкӀэ я Къэралыгъо музейеу Мыекъуапэ дэтым тыгъуасэ къэгъэлъэгъон кыщызӀуахыгъ. Дагыстан исурэтышӀ ныбжыкӀэу Закарья Закарьяевым итворчествэ ар фэгъэхьыгъ.

— Кавказ шӀолъырыр дахэ, хъопсагъо. Адыгеир...

— Адыгеир сыгу рыхьыгъ, шырэхъат, искусствэр шагъэлапӀэ. Джыри сыкӀэлонэу сыфай, тхьаегъэпсӀух музейм илофшӀэхэр.

— Закарья, уныбжыкӀ, илӀэс 15 — 20 тешӀмэ уисӀэнхъат уфэшъыпкӀэ-щта?

— СурэтышӀ сӀнэхъатыр зӀблӀсхъунэу сыфаеп. Адыгеим исурэтышӀхуэ гушылӀгъу сызыфэхъугъэмэ, Владикавказ кыщыслъэгъугъэм гупшысэу ахэхыгъэр бӀ. Махачкала сызэрӀнэ-сыжъэу къэбархэр къафӀсӀотӀэцтых. Мастерскоим «зисшӀы-хъанышъ», цыфы, хӀти зэсымыгъэлъэгъоу лӀф сшӀӀшт, сурэтэу сшӀыштхэр сыгу «щӀчӀэр-гъух», сагъэрэхъатырэп.

Закарья Закарьяевым исурэтхуэ музейм кыщагъэлагъорэмэ ащыцхэр.

Еплъырэр егъэгупшысэ

КъокӀыпӀэм щыпсӀурэ лъэпкхэм искусствэхэмкӀэ я Къэралыгъо музей иди́ректорэу Кушъу НӀфсӀт къэгъэлъэгъоним ехьылӀгъэ зэхӀхэр кызылӀуихыгъ. АР-м культурэмкӀэ иминистрэ иапӀэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, Адыгеим исурэтышӀмэ я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмзэнэ, сурэтышӀ ыкӀи архитектор цӀэрылӀоу Бырсыр Абдулахъ, Дагыстан исурэтышӀэу Закарья Закарьяевыр зӀлукӀэм кыщыгущылагъэх. ШыӀэныгъэр сурэтышӀым зӀрилъэгъурэ шӀыкӀэр илофшӀӀэн кызырӀэщитырэм, шӀо зэфэхьысжыгъэр зэригъэфедэхэрэм уасэ аратыгъ.

Културэм, искусствэм ялофышӀӀэхуэ Къуанэ Аслъан, Хъурмэ Хъусенэ, ХъокӀо Ларисэ, ШӀэуджӀэн БӀлӀэ, Эдуард ОвчаренкӀэм, ШъхӀэлъхъо Светланэ, Джыгунэ Фатимэ, нэмыкхэм музейм тащылукагъ. Сурэтхэм яплъыгъэх, шыӀэныгъэм зӀрепхыгъэхэм те-гушылагъэх. Лъэпкхэ шӀӀн-хабзӀхэр З. Закарьяевым илофшлагъэ зӀрӀэщитгъэфедӀэрэм яеплӀыкӀэхэр кыраӀоллагъэх.

СурэтышӀым шӀоу шыӀэр кы-дэхъунэу фалъагъ.

ОЛИМПИАДЭ ДЖЭГУНХЭР

Адыгеим ыцӀӀӀкӀэ хэлажъэ

ТелефонкӀэ къатыгъ. Олимпиадэ джӀегунхуэ Лондон шыкӀоштхэм сӀкъатныгъэ зилӀхэр ахӀэлъэщтых. Урысыем ихъшыпыкӀыгъэ командэ хэтэу Валерий ПономаренкӀэр спорт щӀэрыонимкӀэ янӀэкъокъушт. ОлимпиадӀэр шышхъӀэлум и 29-м кызылӀуахышт.

— Спорт зӀлукӀэгъухэм зафӀсӀэгъэхъазыры, — къелуатэ Олимпиадэ джӀегунхэм ячемпионэу Валерий ПономаренкӀэм. — Адыгэ Республикэм ыцӀӀӀкӀэ зӀнэкъокъумэ сахӀэлъэщшт.

Валерий ПономаренкӀэм ухъазырыныгъэ дӀгъу Олимпиадэм кыщыгъэлъэгъонэу, идышгъэ медальхэм ахыгъэхъонэу тыфӀлаӀо.

ФУТБОЛ. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ФИНАЛНЫКЪОР ТХЪАУМАФЭМ АУБЛЭ

Адыгэ Республикэм футболымкӀэ изӀнӀэкъокъу шӀӀхуэ аухышт. ФиналныкӀом щешӀӀэшт командэхэм тащыгъуаз. ПӀшӀорыгъэш зӀлукӀэгъухэр аухыгъэх. ХагъэунӀфыкӀыр чыпӀӀэхэр кыдззыхы-щтыхэр мы мафӀхэм зӀдешӀӀыцтых.

ЕджӀэркъуаерэ КошхъаблӀэрэ якомандӀхэр зызӀдешӀӀхэм пчъагъэр 3:3-у зӀлукӀэгъур аухыгъ, командитӀури финалныкӀом хэхъагъ. БлащӀепсынӀэ ифутболистхэр зӀнӀэкъокъум дӀгъоу хӀэлъжъагъэх, апӀэр чыпӀӀэр ахыным фӀбанӀщтыгъэх, ау пӀшӀорыгъэш кӀӀух зӀлукӀэгъухэм гъэхъагъэ ашӀыгъӀӀ. ЯцӀӀӀнӀэр чыпӀӀэм блащӀепсынӀэхэр езӀгъынхэ фаеу хъугъэх.

ФиналныкӀом шызӀдешӀӀыцхэр зӀтӀгъапшӀэх, финалым хэхъащхэр къэшӀӀэгъошӀон.

«Улап» — «Кошхъабл»

«ЕджӀэркъуай» — «ИнӀэм»

ЕшӀӀӀгъухэр республикэ стадионэу «Юностым» шыкӀошттых. Адыгэ Республикэм футболымкӀэ ифедерацие итхьаматэу Николай ПоходенкӀэм кызырӀэти-гуагъэмкӀэ, УлапӀэрэ КошхъаблӀэрэ якомандӀхэр шышхъӀэлум и 26-м Мыекъуапэ шызӀдешӀӀыцтых. ЕджӀэркъуаерэ ИнӀэмрӀэ яфутболистхэр Ионыгъом и 1-м стадионэу «Юностым» шызӀлукӀӀыцтых.

Республикэм футболымкӀэ изӀнӀэкъокъу зауыхкӀэ, Адыгеим и Кубок икыдӀэхын фэгъэхьыгъэ ешӀӀгъухэр аублӀщтых.

**НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТӀЫЛӀ Нурбий.**

Зэхъысжыгъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъӀӀпкӀ
лофхэмкӀэ, лӀкӀыб
кӀэралхэм
ащыпсӀурэ
тильӀӀпкӀэгъухэм
адырӀӀэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи кӀэбар
жъугъэм
иамалхэмкӀэ
и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскӀэр, 236

**Редактор
шхъалӀэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхъалӀэм
иӀӀӀэрэ гуадзӀэр
МӀЩӀӀӀӀКЪО
Саид**

**ПшӀӀӀдӀӀкӀыжъ
зыхырэ
секретары**

**ХЪУРМЭ
Хъусен**

**Редакциер
зидӀшылӀэр:**
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. ПервомайскӀэр,
197.
Телефонхэр:
приемнӀэр:
52-16-79,
редактор шхъалӀэм
иӀӀӀэрэ
гуадзӀэр:
52-49-44,
редактор гуадзӀэр-
пшӀӀдӀӀкӀыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зысшаушыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хӀутын лӀфхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлӀы-
лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпӀӀэ гъӀоры-
шӀӀӀӀ, зӀраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зысшыхаутирэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. ПионерскӀэр,
268

**Пчъагъэр
4254
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2571**

ХӀутын
узыкӀӀӀтхӀнӀэу щыт
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00
ЗысшыӀӀтхӀгъэхэ
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00